

Møte onsdag den 31. mars kl. 10

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n (nr. 67):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime (nr. 14)
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Oddvard Nilsen (H) [10:02:12]: Jeg foreslår Elisabeth Røbekk Nørve.

Presidenten: Elisabeth Røbekk Nørve er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Elisabeth Røbekk Nørve anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Øystein Hedstrøm vil framsette et privat forslag.

Øystein Hedstrøm (FrP) [10:02:47]: På vegne av Lodve Solholm og meg selv vil jeg fremme et forslag om å etablere et nytt landsdekkende såkornfond som skal gjøre det lettere for nye kunnskapsbedrifter å finansiere sin virksomhet i oppstartfasen.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal vil framsette et privat forslag.

Øyvind Vaksdal (FrP) [10:03:25]: På vegne av representantene Øyvind Korsberg, Per Sandberg og meg selv vil jeg fremme forslag om en tiltaksplan for bygging av gasskraftverk i Norge med samme krav til CO₂-håndtering som i EU.

Presidenten: Representanten Knut Storberget vil framsette et privat forslag.

Knut Storberget (A) [10:03:54]: På vegne av representantene Anne Helen Rui, Gunn Karin Gjøl og meg selv vil jeg fremme forslag om regelendringer og tiltak for å redusere straffesaksbehandlingstida.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsminister Kjell Magne Bondevik
- statsråd Torild Skogsholm

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A) [10:05:01]: Jeg har et spørsmål til statsministeren.

En av de største urettferdighetene i dagens pensjonssystem er at mange hundre tusen arbeidstakere ikke har tjenestepensjon. De har bare folketrygden og har derfor dårligere pensjon enn flertallet av norske pensjonister.

Arbeiderpartiet har derfor lenge støttet kravet om at det innføres tjenestepensjon for alle. Vi var derfor dypt uenige med finansminister Per-Kristian Foss, som tidligere i år sa at det var uaktuelt for Regjeringen å bidra til tjenestepensjon for alle lønntakere ved årets lønnsoppgjør. Jeg er glad for at Regjeringen nå ser ut til å ha snudd, og at det nå kommer signaler om at Regjeringen likevel er innstilt på å bidra.

Arbeiderpartiet mener at man i utgangspunktet bør ha en mest mulig samlet behandling av forslagene fra Pensjonskomisjonens innstilling, men vi er villige til å gjøre et unntak for tjenestepensjon, slik at vi får en avklaring av dette viktige spørsmålet så raskt som mulig.

Mitt spørsmål til statsministeren er derfor: Hvis Regjeringen likevel bestemmer seg for å anbefale lovfestet tjenestepensjon for alle, når kan Regjeringen være klar til å fremme konkrete lovforslag for Stortinget?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:06:11]:

Det framgår av Pensjonskomisjonens innstilling at representanter for et stort flertall av de politiske partiene ønsker en pensjonsordning i arbeidsforhold for dem som i dag ikke har det. Det er et synspunkt som altså også deles av de tre regjeringspartiene, og dermed Regjeringen.

Jeg fikk i går kveld et brev fra partene i lønnsoppgjøret, Fellesforbundet og TBL, om dette. De vil få et svar fra meg i ettermiddag eller i kveld. Det ville være galt av meg nå fra Stortingets talerstol å si hva jeg vil svare i dette brevet til partene som har henvendt seg, men jeg kan gi uttrykk for den generelle holdning at Regjeringen er positiv til et inntektspolitisk samarbeid. Vi er positive til å finne en ordning for dem som i dag ikke har pensjon i sine arbeidsforhold. Men å gå mer inn på tidspunkt og andre spørsmål som er reist i dette brevet fra partene i lønnsoppgjøret, ville være galt av meg å gjøre på dette tidspunkt. Vi kommer til å svare partene i et brev i ettermiddag.

Jens Stoltenberg (A) [10:07:32]: Det som var problemet, var at finansministeren var kraftig motstander av

å gå videre med lovfesting av tjenstepensjon for alle, og at Høyre også har vært imot det i Pensjonskommissjonen. At det nå ser ut til å bli bredere enighet, ikke minst etter at Fellesforbundet og LO har stilt kravet i lønnsoppgjøret, er jeg veldig glad for.

Det Regjeringen har varslet, er en stortingsmelding om pensjon. Det er bra, men der ligger det ikke en invitasjon til Stortinget til å fatte konkrete lovvedtak. Derfor kan det lett gå mange år før det faktisk kommer på plass tjenstepensjon, dersom man skal vente på behandlingen av en stortingsmelding og deretter et lovforslag. Det Arbeiderpartiet nå signaliserer, er at vi er beredt til å behandle lovforslag, konkrete vedtak, så raskt som mulig i denne stortingsperioden, slik at vi kan få på plass en ordning som retter opp denne urimelige urettferdigheten.

Jeg aksepterer at statsministeren vil vente med å svare, så lenge svaret i kveld er positivt, nemlig at vi sier ja til lovfestet tjenstepensjon i denne perioden!

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:08:33]:

For det første er jeg litt forundret over at en tidligere statsminister går så sterkt inn i spørsmål som nå behandles i et lønnsoppgjør under meglingsfasen. Der hadde jeg ventet at Stoltenberg av respekt for prosessen hadde vist større tilbakeholdenhet.

For det andre er det en litt paradoksal holdning at Arbeiderpartiet vil ha bedre tid til å arbeide med de store pensjonsspørsmål, men på dette punkt, hvor en ikke har utredet saken ferdig i Pensjonskommissjonen, har Arbeiderpartiet mye større hastverk. Det er en litt underlig holdning. Det som *ikke* er utredet skikkelig, har en hastverk på og er klar til å vedta en lov om veldig snart; det som *er* utredet, vil Arbeiderpartiet ha mer tid på enn det Regjeringen har lagt opp til.

Men jeg skal se bort fra det. Regjeringen skal behandle dette saklig. Vi skal besvare brevet som vi har fått fra partene.

Det er et poeng at hvis dette hadde blitt tariffestet, så hadde det bare gjeldt ca. 100 000 av de mange som i dag ikke har en slik ordning. Det er derfor ikke en god løsning, og det er det finansministeren primært har vært opptatt av her. Han er ikke kraftig imot at vi skal bidra, slik Stoltenberg framstiller det.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Bjarne Håkon Hanssen.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [10:09:57]: Spørsmålet om pensjon engasjerer folk over hele landet, og det engasjerer også i betydelig grad i denne salen.

Folketrygden har siden etableringen vært det viktigste sikkerhetsnettet i det norske velferdssamfunnet. De store pensjonsforpliktelsene utfordrer folketrygden som system, og vi registrerer tydelig at det gjør folk usikre. Vår viktigste velferdsutfordring er derfor å sikre pensjonene.

Hvordan kan statsministeren forsvare at Regjeringen i en slik situasjon legger opp til nye, store skattelettelser, som så til de grader svekker statens framtidige inntekter,

og dermed svekker statens framtidige evne til å finansiere gode pensjonsordninger i folketrygden?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:10:51]:

Jeg er enig i at å sikre pensjonene for fremtiden er vår viktigste velferdsutfordring. Bakgrunnen for Pensjonskommissjonen, som for øvrig ble nedsatt av arbeiderparti-regjeringen som Bjarne Håkon Hanssen var medlem i, er at dagens system ikke er økonomisk bærekraftig lenger. Det må endringer til. Det kan bli en del ubehagelige endringer også, men det må storting og regjering være voksne nok til å foreta, nettopp for å sikre pensjonene for fremtiden.

Jeg er ikke enig i det Bjarne Håkon Hanssen sier om at det Regjeringen har varslet når det gjelder skatt, vil svekke vårt arbeid for pensjoner og velferd i fremtiden. Tvert om, våre skatteforslag tar sikte på å øke verdiskapingen i næringslivet, skape et mer rettferdig system og oppheve den store forskjellen mellom dem som har store kapitalinntekter, og dem som har tilsvarende lønnsinntekter – det er den store urettferdigheten i dagens skattesystem. Etter mitt syn vil et slikt system, som er mer rettferdig og mer bedriftsvennlig, øke inntjeningen og bedre velferdsgrunnlaget for fremtiden.

Presidenten: Harald T. Nesvik – til oppfølgingsspørsmål.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:12:05]: Jeg vil gjerne tilbake til hovedspørsmålet fra representanten Stoltenberg.

Den forvirringen som har oppstått på det nåværende tidspunkt, knyttet til en eventuell lovfesting av tjenstepensjonsordninger, skyldes i stor grad Regjeringen selv, fordi finansministeren tidligere var ute og uttalte at dette ikke var politikken fra Regjeringens side, men så fikk vi en opptreden i media i går der man kunne få et helt annet inntrykk.

Pensjonskommissjonen tar sikte på at den nye pensjonsreformen, som skal gjelde i mange, mange år framover, skal innføres fra ca. 2010. Spørsmålet mitt til statsministeren, som det faktisk bør svares på, er: Er man villig til å ta ut en liten del av den store pensjonsreformen for å behandle den nå, og ikke se det i den totale helheten, som det har vært lagt til grunn tidligere?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:12:58]:

Vi er villige til å sette i gang en prosess når det gjelder spørsmålet om pensjon i arbeidsforhold for dem som i dag ikke har det. Men hvis en leser Pensjonskommissjonens rapport, vil en se at det er nettopp det spørsmålet som er minst utredet, og det er ikke flertall for noen modell. Da er det litt paradoksalt hvis også Nesvik har den holdningen at det som er dårligst utredet, og hvor det ikke er et flertall i kommissjonen, det kan vi behandle raskest, mens det som er utredet, og hvor det er et bredt flertall, det må vente mye lenger.

Regjeringen ønsker selvsagt å få avklart dette så raskt som mulig, men det kreves faktisk fortsatt et visst utred-

ningsarbeid for å få dette til, bl.a. fordi kommisjonen ikke ble enig og ikke fikk utredet dette ferdig. Det var jo dette ene punktet kommisjonen ikke klarte å samle seg om, dessverre.

Men vi skal ytterligere utdype dette i kveld i vår brevveksling med partene i lønnsoppgjøret.

Presidenten: Sigbjørn Molvik – til oppfølgingsspørsmål.

Sigbjørn Molvik (SV) [10:14:06]: Det er store urettferdigheter i pensjonssystemet, også i det forslaget som flertallet i Pensjonskommisjonen har fremmet. Jeg forstår nå at det er noe uklart hva Regjeringa vil komme til å lande på når det gjelder lovfestet tjenestepensjon.

Hvis Regjeringa ikke vil bidra til en slik lovfestet tjenestepensjon, hvilke andre tiltak ser statsministeren for seg i pensjonsordningene som kan bidra til mye større rettferdighet når det gjelder pensjoner?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:14:33]:

Vi har sagt at vi ønsker å bidra når det gjelder pensjoner i arbeidsforhold for dem som i dag ikke har det. Det er ca. 900 000 personer som ikke har det. Blant dem er det en del selvstendig næringsdrivende, og det er også en del studenter og skoleungdom som har mindre deltidsjobber. Det vi derfor primært er opptatt av, er lønnsinntakere som ikke har det. Hvis dette bare skal tariffest, vil det omfatte ca. 100 000 av disse. Det vil altså være en rekke arbeidstakere som vil falle utenom. Personlig er jeg derfor mer opptatt av ordninger som vil favne alle lønnsinntakere i arbeidsforhold som i dag ikke har en slik ordning. Dette krever et visst videre utredningsarbeid. Det kan en bare lese Pensjonskommisjonens rapport for å finne ut. Men Regjeringa er positiv til at vi skal finne ordninger for disse.

Presidenten: Marit Arnstad – til oppfølgingsspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:15:40]: Jeg har en viss forståelse for at statsministeren ikke synes det er enkelt raskt å ta stilling til et spørsmål som er såpass komplisert, samtidig også med vissheten i bakhodet om at dette kan få betydning ikke bare for lønnsoppgjøret, men også for hele den videre behandling av pensjonsreformen.

Statsministeren var inne på at det i dag er 900 000 personer som ikke omfattes av tjenestepensjon. Av dem er det ca. 450 000 som heller ikke vil være omfattet av en lovfesting av tjenestepensjon. Det gjelder sjølstendig næringsdrivende, enkeltmannsforetak, deltidsansatte, primærnæringene osv. Hvorledes vurderer Regjeringa situasjonen til den gruppen mennesker? Hvorledes vurderer en å trygge framtidige pensjonsmuligheter for den gruppen i befolkningen?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:16:25]:

Det er nettopp slike spørsmål som representanten Arnstad nevner, som viser at dette er litt mer komplisert

enn Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet tydeligvis gir uttrykk for. Det er dette som gjør at det kreves et videre arbeid med denne saken; det er liksom ikke bare straks å fremme et lovforslag, uten å arbeide mer med det. Jeg er opptatt av at en må finne ordninger for de gruppene som representanten Arnstad her nevnte, som gjør at de også får en trygghet for sin pensjon.

Den moderniserte folketrygden tar sikte på å garantere alle en mistepensjon som skal gi en trygghet i bunnen. Så er det ønskelig at en har pensjoner utover det i form av tilleggspensjoner, som vil øke etter hvert som tiden i arbeid øker – og at en kan få pensjoner i arbeidsforhold. At noen mennesker på toppen av det igjen også har sine private pensjoner, er opp til den enkelte. Det er slik dette bør bygges opp. Det vil også sikre de grupper som Arnstad nevnte.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:17:41]: Jeg har også et spørsmål til statsministeren, men med et annet tema.

Norsk økonomi er nå inne i en dyster utvikling. Veksten i bruttonasjonalproduktet er svært lav, lavere enn lagt til grunn både i langtidsprogrammet og i statsbudsjettet for 2004. Da Regjeringa la fram sitt budsjett for 2004, var det med optimisme med hensyn til at de skulle angripe arbeidsledigheten, og forhåpentligvis redusere ledigheten. Nå viser tall at ved utgangen av februar i år er det 97 000 helt ledige, som tilsvarer 4,1 pst. av arbeidsstyrken. Det er altså nesten 4 500 flere ledige enn på samme tidspunkt i 2003.

Er det slik at Regjeringa nå før revidert nasjonalbudsjett ser denne utviklingen, og i revidert vil komme med tiltak som virkelig angriper arbeidsledigheten, istedenfor å sitte passiv?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:18:51]:

Regjeringa sitter ikke passiv. For det første er det fremmet en rekke forslag også i det statsbudsjettet som vi fikk forlik med Arbeiderpartiet om, som skal øke sysselsettingen, bl.a. gjelder det en rekke byggeprosjekt, en rekke samferdselsprosjekt osv.

Det viktigste for å få fart i sysselsettingen er selvsagt å holde kostnadsnivået lavt, slik at norske bedrifter både kan trygge utsatte arbeidsplasser og skape nye. Der hadde dessverre Fremskrittspartiets forslag vært en veldig dårlig medisin, med det voldsomme pengeforbruket dette partiet går for.

Jeg synes nok representanten Sandberg tegner et altfor mørkt bilde av norsk økonomi nå. Vi har hatt en lav vekst – det er helt riktig – i et par år. Men den tar seg nå opp, og prognosen tyder på at vi kan få en vekst i bruttonasjonalproduktet i dette året på ca. 3 pst., og tilsvarende inn i neste år. Dermed vil sysselsettingen kunne ta seg opp, og vi ser allerede tegn på det. Tallet fra Aetat som representanten Sandberg refererte når det gjelder ledigheten, er selvsagt altfor høyt, det er jeg helt enig i. Det tallet må vi få ned. Men nå har det i hvert fall flatet ut. Det er en viss tendens til nedgang i de siste månedene,

sett under ett, og vi har grunn til å tro at det vil kunne gå ytterligere ned, spesielt i annet halvår 2004.

Det som gjør at det nå har blitt fart i økonomien igjen, er den lave renten og den lave kronekursen. Selv var jeg senest i forrige uke i et møte med næringslivet i Romsdal og Sogn og Fjordane. Det var en helt annen tone enn det var for ett år siden. Nå er optimismen tilbake. Eksporten øker betydelig, investeringene øker, og de ser lyst på framtiden. Det synes jeg representanten Sandberg skulle få med seg, istedenfor her å tegne et dystert bilde. De som er ute i det praktiske næringslivet, har faktisk nå en annen oppfatning.

Per Sandberg (FrP) [10:20:56]: Jeg registrerer at statsministeren velger å angripe andre partiers positive forslag med hensyn til å redusere sysselsettingen, istedenfor å se på sin egen argumentasjon og fallitt i forhold til den politikken som ble lovt i budsjettet for 2004.

Jeg vil også gjerne referere til at Norges Bank nylig kom med tall som indikerer svært lave investeringer i bedriftene. Veksten i bedriftenes kredittterspørsel var negativ andre måned på rad. Selv med en ekstremt lav rente har bedriftene problemer med å finne lønnsomme investeringsprosjekter. Så min påstand til det at statsministeren står her og tegner et så lyst bilde, er at en faktisk har den motsatte effekt.

For andre år på rad er det et parti som har fremmet omfattende forslag her i Stortinget som går på konkrete tiltak for å redusere arbeidsledigheten. På samme tidspunkt i fjor ble det også gjort, uten at regjering eller storting fulgte opp forslagene på noen slags måte. Så mitt spørsmål er igjen: Akter statsministeren og Regjeringen nå i revidert å komme tilbake med aktive tiltak for virkelig å prøve å redusere sysselsettingen, istedenfor å tegne et bilde som er rosenrødt, og som ikke stemmer med de faktiske forhold?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:22:05]:

Først må jeg få lov å si til representanten Sandberg at når han beskylder Regjeringen for å være passiv – noe som selvsagt er helt feil – må han tåle å høre litt om konsekvensene av sitt eget partis politikk. Det var bare fakta jeg påpekte.

Når det gjelder bildet av situasjonen i norsk økonomi og næringsliv, skal jeg ikke tegne denne rosenrød, men når representanten Sandberg startet med å si at den er dyster, er altså ikke det i samsvar med hva folk ute i det levende næringslivet nå sier. De er glad for at Regjeringen har ført en politikk som har gjort dem konkurransedyktige igjen, og som gjør at eksporten har økt betydelig i mange fylker i landet, bl.a. på Nord-Vestlandet, hvor jeg var sist uke.

I revidert nasjonalbudsjett skal vi fremme de forslag og den politikk som vi mener er tilpasset kampen mot arbeidsledighet. Det kan representanten Sandberg være trygg på. Men vi kan ikke gjøre det bare ved å pøse på med penger, som gjør at renten, priser og kronekursen igjen stiger. Da ødelegger vi for sysselsettingen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A) [10:23:18]: Det grunnleggende problemet i norsk økonomi nå er at selv om økonomien og konjunktorene er i ferd med å snu og veksten er i ferd med å ta seg opp – noe som er bra – er arbeidsløsheten i ferd med å bite seg fast på et høyt nivå. Og det vi har sett i mange andre land også, er at når ledigheten først har kommet opp på et nivå, er det veldig vanskelig å presse den ned igjen, selv om veksten tar seg opp. Ledigheten går lettere opp enn ned. Derfor må det mobiliseres kraftig for å presse ledigheten ned igjen, selv om økonomien snur.

Vi har hatt over 100 000 arbeidsledige i Norge før, men den gangen ble det mobilisert massivt for å få ledigheten ned. Derfor lyktes vi med å få ledigheten ned i 50 000–60 000. Nå har Regjeringen sagt at den er fornøyd med den økonomiske utviklingen, selv om ledigheten ser ut til å stabilisere seg rundt 100 000. Det kan godt hende den går noe ned av seg selv, men utsiktene er at den vil bli værende på et svært høyt nivå, selv om den økonomiske veksten tar seg opp. Derfor trengs det mye mer målrettet innsats mot ledigheten. Det er riktig at budsjettforliket gav mer i tiltak, men vi trenger ytterligere opptrapping i kampen mot ledigheten.

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:24:29]:

For det første er jeg enig med representanten Stoltenberg i at det er vanskeligere å presse ned igjen en ledighet som er kommet på et for høyt nivå, enn det ofte er å se at den fyker opp. Derfor vil ikke Regjeringen sitte passiv og se på at den ligger på et nivå på 97 000. Jeg kan forsikre representanten Stoltenberg om at Regjeringen ikke er fornøyd med et slikt ledighetsnivå – hvis det var det han forsøkte å skape et inntrykk av.

Vi er selvsagt tilfreds med at det nå er en helt annen optimisme i norsk næringsliv når det gjelder mulighetene for å trygge og å skape nye arbeidsplasser. Det er faktisk et hovedmål for denne regjering. Vi tilpasser den økonomiske situasjonen og tiltakene mot ledighet, for å få ledigheten ned igjen. Det å gi folk et arbeid er faktisk for Samarbeidsregjeringen en hovedsak i den økonomiske politikken. Jeg regner med at representanten Stoltenberg også er enig i at vi ikke må gjøre det på en måte som bare fyrer opp igjen under en pris-, rente- og kronekursøkning. Da har vi jo virkelig ødelagt for sysselsettingen.

Presidenten: Kjetil Bjørklund – til oppfølgingsspørsmål.

Kjetil Bjørklund (SV) [10:25:39]: Arbeidsledigheten i Norge er høy, altfor høy, og den har bitt seg fast til tross for at renten synker. Det eneste som nå rører seg vesentlig oppover i Norge, er prisene i boligmarkedet.

Det er på tide å være konstruktiv. SV har lansert en tiltakspakke mot arbeidsledighet som vil kunne gi 20 000 nye arbeidsplasser innenfor ulike felt, f.eks. ved forsert utbygging av skolebygg og sosial boligbygging, rassik-

ring, satsing på fornybar energi og alternative energikilder, økt utvinningsgrad i Nordsjøen, jernbaneutbygging og flere andre tiltak. Hvordan stiller statsministeren seg til denne pakken?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:26:18]:

Vi kommer tilbake til den økonomiske politikken i revidert nasjonalbudsjett. Mange av de tiltakene som representanten Bjørklund nevnte, er tiltak som allerede ligger inne i budsjettet. Men jeg skjønner at SV vil ha en ytterligere økning på de ulike felt. Det er for øvrig interessant at SV går inn for økt utvinningstakt i Nordsjøen – det er nye takter fra SV. Vi skal studere alle disse forslagene.

Det er også riktig, det representanten Stoltenberg var inne på, at vi hadde – det var faktisk under en arbeiderpartiregjering – en mye høyere ledighet tidlig på 1990-tallet. Da var det desto større grunn til tiltak for å få den ned. Så høy ble heldigvis aldri ledigheten under Samarbeidsregjeringen, som under Arbeiderpartiet. Men den er altfor høy, og vi skal gjøre hva vi kan for å presse den ned. Jeg kan ikke fra Stortingets talerstol nå ta stilling til alle de forslagene som representanten Bjørklund nevnte.

Presidenten: Kenneth Svendsen – til oppfølgings-spørsmål.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:27:23]: Statsministeren sier til Sandberg at Regjeringen ikke er passiv. Men når det gjelder Nasjonal transportplan for den neste perioden, har man faktisk en reduksjon de første årene på 545 mill. kr i forhold til vedtatt Nasjonal transportplan – pluss 600 mill. kr pr. år som Sem-erklæringen har lovet det norske folk.

Så sier statsministeren at det er ikke så dystert. Men det er veldig dystert for de 100 000 menneskene som går arbeidsledige og står i kø. Det er ca. 10 000 anleggsarbeidere som går ledige og hever arbeidsledighetstrygd. Det er en økning i antall drepte i trafikken på grunn av at vi ikke investerer i nye og bedre veier, firefeltsveier med midtdeler. Vil det ikke være bedre å sette disse 10 000 anleggsarbeiderne i arbeid for å bygge opp dette landet, for å redde alle de livene som går tapt i trafikken i dag, og alle som blir skadd i trafikken i dag, pluss å få næringene ute i distriktene og rundt om i dette landet på fote igjen, slik at de kan konkurrere og levere produktene sine til markeder ute i Europa og i det sentrale østlandsområdet, og tjene penger på det?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:28:29]:

Forskjellen mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet når det gjelder Nasjonal transportplan og også en del andre viktige saksområder, er at vi må sette dette inn i en ansvarlig økonomisk ramme. Det gjør vanligvis ikke Fremskrittspartiet. De har en rekke forslag som i og for seg isolert sett kan virke fornuftige, men summen av dem blir ufornuftig, fordi det skaper en økonomisk utvikling som undergraver sysselsettingen. Det hjelper ikke å sette noen i arbeid ett sted, hvis en tar fra langt flere arbeid på grunn av at en sprenger ansvarlige økonomiske rammer.

Regjeringen har prioritert veiformål. Vi økte bevilgningen i forslaget for inneværende års budsjett med ca. 700 mill. kr. Det var det høyeste nivået på mange år. Når det gjelder Nasjonal transportplan for neste periode, har vi lagt opp til at vi for vei- og jernbaneformål sett under ett vil ha 1 milliard kr mer pr. år enn nivået på bevilgningene for 1998–2001, og 370 mill. kr høyere pr. år enn bevilgningsnivået i snitt for årene 2002–2004. Så det ligger en økt satsing fra Regjeringen.

Presidenten: Ola D. Gløtvold – til oppfølgings-spørsmål.

Ola D. Gløtvold (Sp) [10:29:45]: Jeg har også lyst til å kommentere så vidt ledigheten i bygge- og anleggsbransjen og veistandarden.

Jeg mener at man burde bruke ekstra midler for å sette ledige hender og maskiner i gang, slik at man kunne bedre veistandarden og dermed infrastrukturen, som igjen ville gi bedre rammevilkår for næringslivet. Det måtte være verdiskaping og ville legge grunnlaget for økt sysselsetting og vekst.

Så et lite spørsmål: Den økte ledigheten har ført til at svært mange funksjonshemmede og yrkesvalghemmede har blitt stengt ute fra arbeidslivet. Regjeringen har videreført avtalen om inkluderende arbeidsliv. Der skal man spesielt fokusere på denne gruppen. Hva vil Regjeringen nå gjøre for at funksjonshemmede og yrkesvalghemmede i større grad skal få tilgang til arbeidslivet og dermed bli sysselsatt, slik at de får en meningsfylt hverdag, med egen inntekt?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:30:41]:

For det første vil jeg si at Regjeringen sammen med partene i arbeidslivet fornyet og justerte IA-avtalen før jul. Det viser seg dessverre at virkningen, spesielt når det gjelder sykefraværet, ikke har blitt slik som forutsetningen var. Hvis IA-avtalens mål om en reduksjon i sykefraværet på 20 pst. i 2005 hadde blitt realisert, hadde storting og regjering hatt nesten 10 milliarder kr mer til disposisjon på budsjettet til andre formål enn det vi har. Det sier lite grann om hvilke tallstørrelser vi her står overfor.

Når det gjelder de gruppene som representanten Gløtvold nevnte, er det i henhold til IA-avtalen lagt opp til en mer aktiv oppfølging i forhold til dem. At flere vil kunne ha en midlertidig uførhet, følges opp, slik at man eventuelt kan komme tilbake uten å bli langvarig uføretrygget. Når det gjelder attføring, skal det være en tilsvarende rask oppfølging for å få folk tilbake i arbeidslivet helt eller delvis.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Heidi Sørensen (SV) [10:31:59]: Jeg har et spørsmål til statsministeren.

I det siste halve året har det blitt lagt fram to store reformer. Den første er pensjonsreformen, og ved framleggelsen sa kommisjonens leder klart at pensjonssystemet ikke var egnet til å drive fordelingspolitikk gjennom.

Så har vi fått en skattereform, og Regjeringen har lagt fram sin skattemelding. Finansministeren har vært ganske klar på at skattesystemet ikke er spesielt godt egnet til å drive fordelingspolitikk gjennom. Begge disse reformene bidrar til det samme, nemlig å øke forskjellene mellom dem som har minst, og dem som har mest.

Kristelig Folkeparti har nettopp hatt nytt landsmøte og valgt ny leder. Han har slått fast at en mer rettferdig fordeling skal være en hovedsak for Kristelig Folkeparti. Er skattereformen, som øker forskjellene mellom dem som har mest, og dem som har minst, i tråd med Kristelig Folkepartis fordelingspolitikk?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:32:52]:

Ja, fordi jeg mener at framstillingen fra Heidi Sørensen er feil. Skattereformen legger opp til et mer rettferdig skattesystem. Den store urettferdigheten i dagens skattesystem er at de med store kapitalinntekter betaler bare 28 pst. skatt av sine inntekter. En med tilsvarende lønnsinntekt kan betale opptil 55 pst. i marginalsatt. Det er den store urettferdigheten, og det er denne regjering som foreslår noe konkret for å få slutt på den, ved at vi har foreslått en form for utbytteskatt og en noe redusert marginalsatt. Da blir det lik beskatning av kapital- og lønnsinntekter.

Når vi reduserer marginalsatten, vil det isolert sett kunne få en skjev fordelingsprofil for dem med bare lønnsinntekter. Det retter vi opp ved at vi også foreslår skattelettelse i bunnen, ved økte fradrag. Dermed blir det en rettferdig fordelingsprofil. Samtidig blir det et mye bedre skattesystem for bedriftene våre, som dermed kan øke verdiskapingen og trygge og skape arbeidsplasser.

Når det gjelder pensjonsreformen, er vi nødt til å gjøre noe, fordi systemet i dag etter hvert vil bryte sammen hvis vi ikke endrer på det. Det er ikke bærekraftig. Da folketrygden ble innført, jobbet vi i gjennomsnitt i 45 år og var pensjonister i ca. ti år. Nå jobber folk i gjennomsnitt i ca. 35 år og er pensjonister i 20 år. Da sier det seg selv at dette systemet må endres for å bli bærekraftig. Det er det man gjør, og gjennom den garanterte minstepensjonen og den moderniserte folketrygden som Pensjonskommissjonen under ledelse av den tidligere arbeiderpartistatsråd Sigbjørn Johnsen foreslår, mener vi at dette blir ganske bra. Men vi skal jobbe videre med det og se om det kan forbedres ytterligere.

Heidi Sørensen (SV) [10:34:58]: Det er ingen tvil om at SV er glad for at det innføres en utbytteskatt, men summen av skattereformen gjør at de som har mest, får mer og de som har minst, får bitte lite grann mer. Det gjør at forskjellene øker.

Den 29. august i fjor sa statsministeren: «Det er en skam at vi har så mange fattige barn i Norge.» Mange av disse ungene har foreldre som er avhengige av en velferdsstat, eller som har svært lave inntekter. Vil en skattelette på 12 milliarder kr og en skattereform som øker forskjellene mellom dem som har mest, og dem som har minst, bidra til å hjelpe de fattige ungene i Norge?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:35:38]:

Det som bidrar til å hjelpe fattige, er at vi har målrettede tiltak for å støtte opp om de fattige. Samarbeidsregjeringen er den første norske regjering som har lagt fram en plan med målrettede tiltak for å hjelpe de fattige i vårt eget land. Det er faktisk statsministeren ganske tilfreds med. Vi har hevet nivået på målrettede tiltak mot fattige grupper i Norge med nesten 1 milliard kr gjennom de tre første budsjettene, og jeg kan her og nå si at vi kommer til å fortsette den opptrappingen i neste års statsbudsjett. Det gjelder enslige forsørgere, langtidssosialhjelpsmottakere, innvandrergupper osv. – de vi vet er fattige. De må støttes opp om ved hjelp av målrettede tiltak. Men jeg er uenig i den framstillingen at det er de som har mest, som nå får mest gjennom skattereformen. De kommer til å få en utbytteskatt, som de ikke har hatt på flere år, og som gjør at det blir større rettferdighet i skattesystemet enn i dag.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A) [10:36:50]: Det er helt nødvendig å gjøre noe med forskjellen i beskatning av kapital og arbeid. Det er nødvendig å gjøre noe med det, fordi denne regjeringen har økt den forskjellen. Noe av det første denne regjeringen gjorde, var å fjerne den utbytteskatten vi hadde, slik at forskjellen mellom skatt på arbeid og skatt på kapital økte kraftig. Derfor er det bra at Regjeringen snur og forstår at det var feil, og at Kristelig Folkeparti nå er tilbake der de var da de samarbeidet med oss, og mener at det er riktig med en form for utbyttebeskatning på kapital. Men da er vi altså tilbake der vi var før regjeringen Bondevik økte forskjellene ved å fjerne den utbytteskatten vi hadde fram til 2001.

Det andre problemet er at det man tar inn i utbytteskatt fra dem som har de største kapitalinntektene, er mye mindre enn det man deler ut igjen til de samme personene i form av etter hvert å fjerne formuesskatten og redusere toppskatten kraftig. Totalt sett er det ingen tvil om at den skattereformen Regjeringen har lagt fram, fører til større forskjeller, betydelig større lettelse til dem som har mest, og mindre penger i felleskassa til å betale for bl.a. pensjoner.

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:38:01]:

Hvis en skal gjennomføre en slik skattereform, som det virker som det er bred enighet om hovedelementene i, uten å smøre den med lettelse, blir den usosial. Det er det jeg lurer på om Arbeiderpartiet går inn for. Konsekvensen av det Arbeiderpartiet sier – en reform, men uten å smøre den med lettelse – er at det kan bli usosialt, for en må smøre den med lettelse bl.a. for å gi nødvendige lettelse i bunnen for de små og midlere inntektene.

Da Arbeiderpartiet gjennomførte en skattereform i 1992, ble den smurt med lettelse på ca. 5,5 milliarder kr – det vil i dag tilsvare vel 7 milliarder kr. Det tilsvarte den gangen 1,8 pst. av de samlede skattene. Det Samarbeidsregjeringen har varslet nå, tilsvarer omtrent akkurat

det samme, nemlig 1,9 pst. av de samlede skattene. I så måte gjør vi omtrent det Arbeiderpartiet gjorde. Det som var rett den gangen, er tydeligvis helt feil nå, tolv år etter.

Formuesskatten bør en trappe ned og etter hvert fjerne, for å sikre norsk eierskap og for å hindre skattemotivert utflytting fra Norge. For øvrig betaler våre pensjonister 40 pst. av vår formuesskatt i dag. Jeg skjønner at Stoltenberg ønsker at de fortsatt skal betale mye skatt.

Presidenten: Heikki Holmås – til oppfølgingsspørsmål.

Heikki Holmås (SV) [10:39:18]: Jeg vil også spørre om omfordeling.

I Regjeringens boligmelding, der det for øvrig ikke er så veldig mange tiltak, har Regjeringen i hvert fall en klar målsetting om at unge skal hjelpes inn i sin første bolig. Men så kommer skattemeldingen, som fullstendig sparker beina under dette. Der både fjerner man BSU-ordningen – som er på omtrent 400 mill. kr – og innfører dokumentavgift på borettslagsboliger, som man tidligere var imot. Borettslagsboliger er små boliger, boliger som de unge etablerer seg i, og som blir oftest omsatt. Dokumentavgiften har det tidligere egentlig vært flertall på Stortinget for å fjerne.

Istedenfor å bruke denne ekstra skatten for ungdom mer målrettet, til å skaffe unge et sted å bo, skal disse skattepengene som trekkes inn fra unge, brukes til å fjerne boligskatten, som vil føre til at prisene stiger, og som vil gi mest i skattelette til dem med størst hus og ingen skattelette til dem som ikke har bolig.

Da er spørsmålet mitt: Er det slik at heller ikke boligpolitikken skal brukes til omfordeling?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:40:26]:

Jo, det skal den, og derfor skal en gjøre mer for at de som har vanskeligst for å komme inn på boligmarkedet, får en bolig. Det har Regjeringen skissert tiltak for i boligmeldingen.

For øvrig er det ikke riktig at Regjeringen går inn for å fjerne BSU-ordningen og å innføre dokumentavgift for borettslag. Jeg ber representanten Holmås lese skattemeldingen mer nøye. Der sies det at vi vil gå igjennom alle de fradrag som vi i dag har i skattesystemet, og som gjør det mer komplisert. Men vi har ikke varslet konkret hvilke fradrag vi vil fjerne, og hvilke vi vil beholde – det ønsker vi også synspunkter fra Stortinget på – utover at vi har vist til Sem-erklæringen, hvor et par fradrag som vi ønsker å beholde, er prioritert.

Når det gjelder dokumentavgiften for borettslag, har departementet sagt at i utgangspunktet bør alle boliger behandles likt, og at vi derfor vil se nærmere på forskjellene som i dag er i det systemet. Men vi har ikke sagt at vi innfører en slik dokumentavgift.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgingsspørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [10:41:38]: Det er noko absurd over statsministeren sine svar i dag. På den eine sida står han her og beklagar at sjukefråværet ikkje har gått så mykje ned at han har 10 milliardar kr ekstra til disposisjon til fordel for dei som treng det. På den andre sida står han her og forsvarar ei skattereform der nye milliardar openbert renn ut til fordel for dei som har mest frå før. I 1990 hadde den tidelen som har dei høgaste inntektene, 19 pst. av dei samla inntektene, den lågaste tidelen hadde 4 pst. til disposisjon. I år 2000 var dei tilsvarande tala 24 pst. og 3,8 pst. Skattereforma frå Regjeringa forsterkar no denne forskjellen. Eg vil minna statsministeren om at dei som tener minst, ikkje får del i skattelettane, men dei får del i Regjeringa sine auka eigendelar på helse, omsorg og skule. Er det ein rettferdig politikk?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:42:49]:

For det første: De som tjener minst, får nyte godt av Regjeringens skattelette, fordi vi foreslår å øke bunnfradraget. Og som kjent er det de som tjener minst, som har størst fordel av det. Representanten Kleppa framstiller dette på en måte som ikke er i samsvar med meldingen, for å si det pent.

For det andre går vi inn for å fjerne fordelsbeskatningen på bolig. Jeg synes ikke det er noen spesielt god sosialpolitikk at hus og hjem skal beskattes gjennom opptil flere skatteformer, slik vi har det i Norge. Vi går inn for å fjerne den ene av dem.

For det tredje – og da kommer jeg tilbake til hovedpoenget: Den store urettferdigheten i skattesystemet i dag er forskjellen mellom dem som har store kapitalinntekter, og dem som bare har lønnsinntekter. Den urettferdigheten går Regjeringen inn for å fjerne. Er ikke Senterpartiet åpent for det? Det er det store og viktige grepet, og derfor blir det nå etter dette et mer rettferdig skattesystem. Men skal en gjøre dette, må en smøre det med lettelser, ellers blir det usosialt, av grunner jeg har nevnt tidligere.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Marit Arnstad (Sp) [10:44:03]: Jeg har også et spørsmål til statsministeren.

Staten sitter på store verdier i en rekke større selskap. Eventuelle salg av eierandeler i disse selskapene må gjøres på en slik måte at staten ikke øder sine egne verdier.

Måten Regjeringen nå har valgt å håndtere nedsalg i en del statlige selskap på, har medført spørsmål: Hvorfor kjøpte man DnB-aksjer i markedet, antakelig til overpris, i stedet for å få en rettet emisjon? Hvorfor solgte man SND Invest ut i markedet, antakelig til underpris, stikk i strid med det styret i SND Invest anbefalte? Og hvorfor velger man å selge ut Telenor-aksjer i et vanskelig marked, i stedet for å beholde muligheten til å vurdere industrielle allianser i framtiden?

Spørsmålet er rett og slett om Regjeringen er så ideologisk opptatt av å få mindre statlig eierskap at man av den grunn risikerer at det hensynet går foran behovet for å sikre statens verdier ved et mulig nedsalg.

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:45:04]:

For det første må jeg si at det Regjeringen har gjort når det gjelder både SND og Telenor, er i samsvar med stortingsvedtak og fullmakter Stortinget har gitt Regjeringen når det gjelder salg av SND, og tilsvarende når det gjelder nedsalg i Telenor. Vi har en administrasjon som også bruker eksterne konsulenter i slike spørsmål, og som nøye vurderer tidspunktet og formen for slike salg for å sikre statens interesser. Så representanten Arnstad skal ikke tro at vi ideologisk er så opphengt i dette at vi bare er opptatt av å selge ut på ethvert tidspunkt, og f.eks. på et ugunstig tidspunkt.

Når det gjelder omstendighetene rundt salget av SND Invest, er næringsministeren bedt om å redegjøre nærmere for dette for Stortinget, og han kommer til å gjøre det. Så langt som jeg kjenner saken, er det gjort i det best mulige skjønn når det gjelder tidspunkt og pris i forhold til eventuelt å vente. Jeg tror representanten Arnstad skal være litt forsiktig med å si at en her har solgt det til underpris. En bør i hvert fall avvente statsrådens nærmere redegjørelse før en tar et slikt sterkt uttrykk i sin munn.

Så dette er i tråd med fullmakter gitt av Stortinget, og Regjeringen forsøker å utøve et best mulig skjønn og å bruke de fullmaktene på en måte som sikrer statens verdier best mulig.

Marit Arnstad (Sp) [10:46:38]: Jeg har sjølsagt ikke påstått noe som helst, jeg stiller spørsmål, og spør egentlig statsministeren om han føler seg trygg på at dette er solgt til den verdien det faktisk har, og at staten ikke her øder sine egne verdier.

Det er riktig at Regjeringen har fått klarsignal til nedsalg fra Stortinget, men det er også slik at Stortinget ikke har sagt at det må selges akkurat nå. En har ikke sagt noen ting om tidsfrister. En har ikke sagt noen ting om på hvilken måte. Og en har sjølsagt tatt det for gitt at her ville Regjeringen gjøre det på en slik måte – og gjerne over lang tid – at staten får igjen det som er mulig for egne verdier.

Problemet med nedsalget i Telenor nå er rett og slett at en kan komme i en situasjon at børsen flommer over av aksjer, at prisen dermed går ned, og at staten taper i forhold til den vanskelige markedssituasjonen. Det er jo en av de åpenbare ting som Regjeringen må vurdere før et eventuelt nedsalg. Så det er mange som vil mene at en her er på gyngende grunn ikke bare i forhold til de verdiene en muligens selger fra seg, men også i forhold til den industrielle handlefrihet en kunne hatt igjen når det gjelder muligheten til å gå i allianser i stedet for direkte salg ut i markedet.

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:47:49]:

Det er helt riktig som representanten Arnstad sier, at vi ikke må selge akkurat nå. Regjeringen gikk heller ikke til salg av de nevnte aksjene straks fullmaktene fra Stortinget var gitt. Regjeringen og departementet har tvert imot avvettet situasjonen, innhentet råd og gjort det på et tidspunkt en mente var gunstig for statens verdier og interesser. Men dette vil når det gjelder SND Invest, Stortinget kunne vurdere nærmere på bakgrunn av den rede-

gjørelsen statsråden har varslet, så jeg vil ikke gå nærmere inn på det nå.

Når det gjelder Telenor, har jeg god grunn til å tro, med den informasjon jeg sitter inne med, at prisen ble god, at tidspunktet var fornuftig. Jeg kan forsikre om at vi har hatt ett hovedsiktemål for øye, nemlig å ivareta statens interesser.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A) [10:48:50]: Arbeiderpartiet er et parti for å skape og dele. Vi er derfor opptatt av å ha en aktiv næringspolitikk for å sikre lønnsomme private bedrifter i Norge. For å få til det trenger vi statlige virkemidler, spesielt i en oppstartingsfase, derfor har vi SND. Derfor var det også galt å selge SND Invest, fordi SND Invest gav verdifull egenkapital til bedrifter i en oppstartingsfase, i en oppbyggingsfase. Enten det er Tomra eller det er ScanWafer i Grenland eller i Glomfjord, er det eksempler på lønnsomme private bedrifter som har kommet til gjennom et partnerskap gjennom myndigheter og privat næringsliv. Så valgte denne regjeringen å selge hele SND Invest. Det betyr en kraftig svekkelse av et viktig virkemiddel for å sikre lønnsomme private bedrifter rundt omkring i Norges land. Det var derfor feil å selge SND Invest. Det svekker nyskapingen i Norge, og det var i tillegg dobbelt feil hvis man solgte det til en urimelig lav pris. Men selv om prisen var riktig, var salget feil.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Tar de feil alle de næringslivslederne som kritiserer staten for at den nå har en passiv næringspolitikk, bl.a. gjennom salget av SND Invest?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:50:03]:

Nå sier Stoltenberg: Derfor har vi SND. Nei, nå har vi ikke SND, nå har vi Innovasjon Norge. Jeg hadde trodd at Stoltenberg var oppdatert på det. Der har vi samlet mye av det tidligere virkemiddelapparatet. Gjennom Innovasjon Norge og gjennom den stortingsmeldingen om innovasjon som Regjeringen har fremmet, har denne regjering lagt fram en mer offensiv nyskappingspolitikk enn noen annen tidligere regjering.

SND Invest ble solgt etter en avtale med SV i Stortinget, og vi fikk til erstatning inn landsdekkende såkornfond, som jeg tror for næringslivet vil være en gunstigere ordning totalt sett. Under Innovasjon Norge er det nå en rekke virkemidler, og vi setter i gang åtte målrettede prosjekter med hensyn til bransjer og geografi for å få en aktiv næringspolitikk, ikke en passiv næringspolitikk. Jeg tror resultatet av dette etter hvert kommer. Det ikke alltid det å henge igjen i gamle virkemidler som er det mest gunstige, det er å skape nye.

Presidenten: Øystein Hedstrøm – til oppfølgingsspørsmål.

Øystein Hedstrøm (FrP) [10:51:17]: Salget av SND var det SV som gav fullmakt til. Fremskrittspartiet trakk

sin fullmakt. Vi var først ute, fordi vi innså, som jeg den gangen sa, at dette ville være som å selge høns i regnvær.

Nå er det Telenor som er aktuell, og det er da også gitt en fullmakt til å gå ned til i overkant av 50 pst., ja, Regjeringen kan sågar gå ned til 34 pst., hvis det skjer i form av en strategisk allianse. Men det store problemet er, slik jeg ser det ut fra tidligere milliardnedvalg, at størsteparten av verdiene går ut av landet. Når vi ser på tidligere nedvalg i Telenor og Statoil, har mellom 80 og 90 pst. av verdiene gått ut av landet. Og vi vet at når det er snakk om salg i milliardklassen, er det svært vanskelig for private norske kilder å reise kapital. Kun 5 pst. av det private eierskapet på Oslo børs er norsk. Og en del av våre finansinstitusjoner er i ferd med å flytte ut av landet. Hvordan vil statsministeren bidra, slik at norske private kilder i større grad kan være med og konkurrere om verdifulle biter av norsk næringsliv?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:52:33]:

Noe av svaret på det finner vi i skattemeldingen og nettopp i det forslaget andre i salen har kritisert, nemlig om å trappe ned og etter hvert fjerne formuesskatten. For den er etter hvert blitt en ganske særnorsk skatt, som de kvitter seg med i de fleste andre land. Det gjør jo at vi får en del skattemotiverte utflyttinger fra Norge. Så jeg regner med at Fremskrittspartiet da, selv om de trakk sin fullmakt når det gjaldt SND Invest, står fast i dette spørsmålet.

Hele skattemeldingen er lagt opp ut fra at vi skal få en politikk som er mer bedriftsvennlig i forhold til norske bedrifter og norsk eierskap. I tillegg har vi altså nå samlet virkemiddelapparatet i Innovasjon Norge. Under det setter vi i gang åtte konkrete prosjekter for næringsutvikling i ulike bransjer og ulike deler av landet, og vi har fått et system med såkornfond som en viktig stimulans til næringsutvikling. Jeg er glad for at SV her var mindre dogmatisk enn Fremskrittspartiet og andre.

Presidenten: Inge Ryan – til oppfølgingsspørsmål.

Inge Ryan (SV) [10:53:48]: SV er glad for at vi har fått til sammen litt over 1,5 milliarder kr til satsing på næringsliv i næringssvake områder. Under pakkeavtalen med Regjeringa er bl.a. SND Invest solgt.

Men jeg har et spørsmål til statsministeren, og det går i forhold til hvem som har ansvaret når en skal selge, om det er Stortinget, eller om det er Regjeringa. Vi blir mange ganger beskyldt her i Stortinget for å drive med stortingsregjereri. Vi stiller oss fullt og helt bak salget av SND Invest. Men det er vel sånn at det er Regjeringas ansvar å sørge for at dette blir solgt på en sånn måte at man får en best mulig pris for det, og at staten får de pengene som staten skal ha når man gjør et sånt salg? Det er vel ikke Stortingets ansvar å gjennomføre en sånn beslutning, det er vel fullt og helt Regjeringas ansvar?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:54:41]:

Det har representanten Inge Ryan helt rett i. Det er stortingsflertallets ansvar at det blir solgt, men når, og

hvordan, er selvsagt Regjeringens ansvar. Vi bruker en fullmakt vi har fått fra stortingsflertallet, og vi mener at vi har brukt den på den best mulige måte.

Presidenten: Odd Roger Enoksen – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp) [10:55:07]: Det statsministeren nå sa, er det korrekte: Regjeringen har fått en fullmakt til å selge, ikke et pålegg om å selge. Regjeringen kunne sågar ha latt være å selge aksjer, hvis man fant ut at markedet ikke var godt nok til at man burde selge.

Men det er et faktum at det nedsalget som man f.eks. nå gjør i Telenor, sannsynligvis vil komme til å øke den utenlandske eierandelen i Telenor. Det Regjeringen gjør med dette, er å redusere statens eierandel i et norsk selskap, som har vært gode investeringer for fellesskapet i mange, mange år. Til gjengjeld bruker man oljefondet til å øke eierandelen i utenlandske selskap. Med de resultater som man ser f.eks. i forhold til salget av SND Invest, og med det man nå ser med Telenor, hvor man reduserer norsk eierandel til fordel for en økt utenlandsk andel, må det være grunn til å spørre statsministeren: Ville det ikke være bedre å sitte på en relativt høy statlig, offentlig, eierandel i disse selskapene istedenfor å gjøre omfattende investeringer i utenlandske selskaper?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:56:14]:

Det er viktig at staten er sterkt inne i store infrastrukturselskaper som Statoil, som det for øvrig var Arbeiderpartiet som delprivatiserte, og Telenor og andre viktige selskaper av den type. Det vil også skje. Stortinget har gitt fullmakt til et nedvalg til et visst nivå. Det mener Regjeringen kan være fornuftig å utnytte på de tidspunkt som er gunstige. Men vi ønsker statlig styring – nødvendig styring, rammestyring – på disse områdene. Derfor skal staten opprettholde en høy eierandel så vel i Statoil som i Telenor og i en del andre tilsvarende selskap. Men at en har en viss delprivatisering, ser vi som gunstig for at disse selskapene skal være mest mulig konkurransedyktige i det markedet vi opererer i.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [10:57:22]: Jeg har også et spørsmål til statsministeren, som berører et helt nytt tema.

De siste årene har vi i Norge tatt i bruk legemidler som metadon og Subutex i behandlingen av narkomane. Dette har reddet liv og gitt verdigheten tilbake til mennesker som bokstavelig talt har levd i rennesteinen. Helsetilsynet sier i et brev den 20. februar i år at fagmiljøene anslår at behandlingsbehovet omfatter 7 000 tunge sprøytenarkomane. Ved årsskiftet stod 550 narkomane i kø for behandling. Ventetiden har noen steder vært oppe i tre år.

Det er lett å dokumentere at unge mennesker mister livet i denne køen. Hva vil Regjeringen gjøre med dette?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [10:58:18]:

Jeg er enig i at vi står overfor et stort problem når det gjelder rusmidler og narkotikarelaterte russkader. De virkemidler som viser seg å virke, som bl.a. representanten Bjarne Håkon Hanssen viste til, bør vi forsterke.

Det er også noen lyspunkter innenfor dette området. For eksempel har KRIPOS rapportert om en halvering av antall narkotikarelaterte dødsfall de to siste årene. De forklarer nedgangen først og fremst med at flere tunge misbrukere mottar metadonbehandling, og at helsetilbudet er styrket, bl.a. gjennom lavterskel helsetilbud til rus-skadde. Det er Regjeringen innstilt på å forsterke arbeidet med.

Bjarne Håkon Hanssen (A) [10:59:14]: Jeg takker for svaret.

Det etter min mening store etiske paradoks i denne saken er at den narkomanes lege ikke kan iverksette det jeg vil kalle livbergende behandling, fordi regelverket forbyr fastlegen å gjøre det. Fastlegen vet at den unge pasienten kan dø dersom han ikke foretar seg noe. Han har medisiner som kan hjelpe. Han kan ta ansvar for et helhetlig rehabiliteringsopplegg, men han får ikke lov.

Arbeiderpartiet mener at vi må tenke nytt i denne saken. Fastlegen må få behandle narkomane som øvrige pasienter. Jeg har en bønn til statsministeren: Kan statsministeren møte et sånt forslag med et åpent sinn, og sørge for at Regjeringen iallfall er positiv til å utrede dette som et mulig alternativ?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [11:00:14]:

La meg først si at vi har en arbeidsdeling mellom fastleger og spesialistleger. Fastlegene spiller også en sentral rolle i det legemiddelassisterte rehabiliteringstilbudet. De henviser til behandling, de følger opp pasientene etter at de er vurdert av f.eks. metadonsentrene, etter at de er stabilisert på medikament, og starter en rehabiliteringsprosess. I disse fasene spiller fastlegen en sentral rolle. Hvorvidt de også kan få en ytterligere rolle og overta noe av det spesialistene gjør i dag med å sette inn en livbergende behandling, er et spørsmål jeg skal bringe tilbake til helseministeren med et åpent sinn. Jeg vil ikke over Stortingets talerstol på sparket ta standpunkt til en slik endring i arbeidsdelingen, men alt som kan berge liv og gi de narkomane en menneskeverdig tilværelse, vil vi være for.

Presidenten: Tiden tillater kun ett tillegsspørsmål – Asmund Kristoffersen.

Asmund Kristoffersen (A) [11:01:31]: I dette spørsmålet må vi være ydmyke, slik som jeg faktisk oppfatter statsministeren å være. Arbeiderpartiet var tidligere imot at fastlegene skulle ta ansvar for disse legemidlene og for et helhetlig rehabiliteringsopplegg. Men behov og erfaringer tilsier at vi må ta nye grep, og vi må ta i bruk fastlegenes kompetanse på det nivået der de narkomane faktisk er. Så selv om Arbeiderpartiet har snudd, tror vi ikke

at piller og medisiner alene løser narkomanes problemer. Det har både fordeler og ulemper. Likevel: Ser statsministeren at disse legemidlene har ført til at mange narkomane har fått et liv i mer verdige former enn tidligere, og vil det være Regjeringens linje framover?

Statsminister Kjell Magne Bondevik [11:02:23]:

Svaret er ja. Jeg ser at disse legemidlene har gitt flere narkomane et mer verdig liv, og jeg har selv også under besøk ved institusjoner her i Oslo møtt en del av disse, som konkret kan fortelle om det, og det er jeg veldig glad for. Men det er samtidig veldig viktig at de kan komme videre og kan hjelpes ut av sitt narkotikaproblem, så det er viktig med en rehabiliteringsprosess og en oppfølging. Slike legemidler kan gi hjelp, kan gi dem en mer menneskeverdig tilværelse. Det er i seg selv positivt. Det vil være enda mer positivt hvis vi kan hjelpe dem videre til å komme seg ut av sitt narkotikaproblem og etter hvert også bli uavhengige av slike legemidler. Derfor er hele prosessen som er knyttet til legemiddelassistert rehabilitering og lavterskeltilbud, veldig viktig. Det er som kjent noe Regjeringen arbeider for, og her tror jeg vi er på linje med Arbeiderpartiet.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Heikki Holmås til utenriksministeren, vil bli besvart av finansministeren på vegne av utenriksministeren, som er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten John I. Alvheim til helseministeren, vil bli tatt opp av representanten Harald T. Nesvik.

Spørsmålene 9 og 10, fra henholdsvis representantene Lena Jensen og Karita Bekkemellem Orheim til utdannings- og forskningsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart etter spørsmål 2.

Spørsmål 15, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av forsvarsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten Øyvind Korsberg til miljøvernministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av miljøvernministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra justisministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 6, som skal besvares av samme statsråd.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Heikki Holmås til utenriksministeren, vil bli besvart av finansministeren på vegne av utenriksministeren.

Heikki Holmås (SV) [11:04:07]: Jeg ville gjerne stille et spørsmål til utenriksministeren, men ser at det er finansministeren som skal svare. Han er jo en kjekk kar, som sikkert vet mye om Iran, så det får jeg jo være fornøyd med! Spørsmålet er som følger:

«Norske myndigheter har aktivt engasjert seg for å styrke norsk næringslivs mulighet til etablering i Iran, ut fra tanken om at samkvem og dialog med det iranske regimet vil bidra til positiv utvikling av vilkårene for menneskerettigheter og demokratiutvikling i Iran. Det nylig avholdte valget var et tilbakeslag for demokratiet.

Hvilke planer har utenriksministeren for norske myndigheter og norsk næringslivs videre forhold til regimet i Iran?»

Statsråd Per-Kristian Foss [11:04:50]: Spørderen får ta til takke med meg, men jeg kan på vegne av utenriksministeren da svare følgende:

Norge har i dag normale diplomatiske forbindelser med Iran. Det er derfor både naturlig og positivt at vi også har et visst næringslivsengasjement i landet.

Spørsmål knyttet til næringslivets samfunnsansvar og norsk næringslivs virksomhet i utlandet er viktige. Utenriksdepartementet står i nær kontakt med næringslivet om disse spørsmålene, bl.a. gjennom konsultasjonsforumet KOMpakt, som er det konsultative organet for menneskerettigheter og norsk økonomisk engasjement i utlandet. Formålet med KOMpakt er å bidra til å styrke menneskerettighetene bl.a. ved å skape en bevissthet om menneskerettighetsspørsmål i næringslivet. KOMpakt, som ble opprettet i 1998, samler deltakere fra næringslivsorganisasjoner, frivillige organisasjoner, forskningsinstitusjoner, bedrifter og myndigheter.

Selv om det siste parlamentsvalget var et klart tilbakeskritt for demokratiske rettigheter, må vi ikke gi opp anstrengelsene for å bedre situasjonen i Iran. Før valget bad reformpolitikere om at utenforstående ikke blandet seg inn i den politiske prosessen som oppstod i forbindelse med parlamentsvalgene. Det respekterte vi, men vi mener fortsatt at samkvem og dialog med våre iranske samtalepartnere er veien å gå for å oppnå forbedringer i Iran.

Spørsmål om demokrati og menneskerettigheter vil derfor utgjøre et viktig tema i vår videre dialog med Iran.

Heikki Holmås (SV) [11:06:15]: Jeg takker for svaret, men jeg har, overraskende nok, et oppfølgingsspørsmål.

I siste valg ble jo reformpolitikere, som også finansministeren sier, feid av banen. Det var veldig mange mennesker som ikke fikk lov til å stille, det var veldig mange som ikke stemte, rett og slett fordi et flertall i nasjonalforsamlingen, Majlis, ikke gir endringer i samfunnet, fordi alle vedtak som er av en viss samfunnsendren-

de karakter, stoppes av Vokterrådet, som utnevnes under full kontroll av åndelig leder Khamenei. Da er spørsmålet videre: Hva foretar Regjeringen seg konkret overfor landets reelle ledere, og ikke bare i samtaler med utenriksministeren og den type ting, som jeg ser at utenriksministeren svarte på spørsmål fra Morten Høglund i spørretimen 10. mars? Hva gjør vi konkret for å støtte opp under demokratiserende krefter utenfor parlamentet, slik vi gjorde på Balkan i perioder?

Statsråd Per-Kristian Foss [11:07:28]: Jeg tror kanskje vi skal la være å omtale utenriksministeren som «den type ting», men jeg tar spørsmålet. Spørsmålet gjaldt mer direkte hvordan man kan møte Vokterrådet. Der er man nok avhengig av hvem iranske myndigheter stiller opp med. Jeg kan jo nevne at statssekretær Helgesen i UD skal ha en reise til Iran i mai i år. Formålet med den reisen er todelt, både å delta på det norske oljeseminalet i forbindelse med den internasjonale oljemessen i Iran og også å diskutere bl.a. menneskerettighetsspørsmål med iranske myndigheter og reformarbeid med iranske parlamentarikere. Dermed når man så langt det er offisiell adgang, til de reelle makthavere. Jeg tror nok det er flere land som merker at adgangen til akkurat Vokterrådets øverste leder er noe begrenset.

Heikki Holmås (SV) [11:08:24]: Jeg var selv på besøk i Iran som en del av presidentens delegasjon i fjor høst. Det er ingen tvil om at norske politikere bl.a. bruker sin innflytelse til å fremme norsk næringslivs interesser, strengt tatt uten å stille andre krav enn rent økonomiske. Vi stiller heller ingen krav, så vidt jeg merket meg, overfor Hydro og Statoil, selv om de helt klart fra iranske parlamentarikere, som jo har en veldig sterk sammenblanding av stat og politikk, oppfattes som instrumenter for den norske stats økonomi og politikk.

Da er spørsmålet mitt: I hvilken grad mener Regjeringen at Hydro og Statoil kan brukes som demokratiske fristeder og arnesteder for både bedriftsdemokrati og fagorganisering og dermed rett og slett som et sted der man kan dyrke fram verdier som yringsfrihet og menneskerettigheter? I hvilken grad fremmer Regjeringen slike invitasjoner eller konkrete forslag overfor partene i næringslivet?

Statsråd Per-Kristian Foss [11:09:31]: Jeg viser til hva jeg sa i mitt første svar, at menneskerettighetsspørsmål og demokratispørsmål er blant de temaer som er oppe i dialogen gjennom forumet KOMpakt, der også bedrifter deltar på linje med myndighetene. I hvilken grad norske bedrifter i totalitære land kan utgjøre en slags freddet plett for vestlige verdier, tror jeg man skal ha begrenset forventning om. Vi har den forventning at norske bedrifter tar med seg den norske eller nordiske bedriftskultur ut i verden, men det er klart at det er begrenset når dette støter mot lovverk eller kulturelle tradisjoner/forhold i de landene man opererer i. Men for å si det slik: De skal gjøre det best mulig ut av det stedet de opererer på, også i forhold til arbeidsrettigheter, bedriftskul-

tur og, så langt det gjelder innenfor bedriftens grenser, også menneskerettigheter.

S p ø r s m å l 2

Sylvia Brustad (A) [11:10:51]: Jeg vil få stille følgende spørsmål til finansministeren:

«En gutt fra Hedmark har fått pasientskadeerstatning pga. feilbehandling etter fødselen som gjorde ham blind. Foreldrene må betale skatt av erstatningen.

Mener statsråden det er grunnlag for å endre regelverket slik at familier til barn som får pasientskadeerstatning, ikke må skatte av dette beløpet?»

Statsråd Per-Kristian Foss [11:11:13]: La meg først peke på at utbetalt engangserstatning for livsvarig uførhet o.l. er skattefri. Skattespørsmålet i denne sammenheng gjelder derfor den etterfølgende, årlige behandlingen av bankinnskudd og renter som stammer fra erstatningsbeløpet som barnet har mottatt. Det dreier seg altså om i og for seg ordinær, årlig kapitalbeskatning hvor det spesielle er at kapitalen er mottatt av barn som erstatning for uførhet.

Barn under 17 år lignede under ett med foreldrene, og de får dermed ikke egne skattefrie bunnbeløp i kapitalbeskatningen. Men Skattedirektoratet har gitt anvisninger om såkalt billighetsnedssettelse når det gjelder formuesskatt og inntektsskatt av barns erstatningsmidler for personskade. Etter disse retningslinjene kan merskatt som følge av fellesligningen med foreldrene ettergis.

Gjeldende retningslinjer om ettergivelse ivaretar, slik jeg ser det, den skatteulempe som oppstår som følge av at barn og foreldre lignede felles. Men slik ettergivelse er avhengig av at det faktisk søkes om skattelempling. Jeg skal vurdere nærmere om den skattelemplingen som ettergivelsesordningen ivaretar i dag, også bør lovfestes.

Sylvia Brustad (A) [11:12:29]: Jeg takker statsråden for svaret.

Dette er jo ikke direkte enkelt for noen, heller ikke den teknikken i skattesystemet. Men det er klart at når det er slik at det har skjedd en feilbehandling som i dette tilfellet gjorde at gutten ble blind, det er innrømmet en legetabbe ved sjukehuset, og vedkommende har fått pasientskadeerstatning, forstår jeg at det virker urimelig at en da må betale betydelig skatt av den.

Jeg hører statsråden sier at her er det mulig at det kan ettergis osv., men det åpner da for skjønn ved de ulike lokale kontorene, og det er totalt sett heldigvis ikke så mange dette dreier seg om. Spørsmålet mitt blir da: Vil statsråden vurdere å klargjøre regelverket enda mer på dette området, slik at denne guttens familie og andre i tilsvarende i situasjoner slipper å betale skatt på erstatningen som skulle bidra til å sikre et godt liv for gutten og andre i liknende situasjoner i framtida?

Statsråd Per-Kristian Foss [11:13:30]: Jeg vil bare føye til at jeg selvfølgelig også forstår den tragedie som ligger bak dette som har skjedd. Men her var spørsmålet

avgrenset til hvordan vi ligningsmessig og skattemessig behandler det. Da viser jeg til det jeg sa i mitt opprinnelige svar. Det må søkes om skattelempling. Det skal ikke være komplisert. Sett opp et brev, og vis til hva jeg har sagt i mitt svar f.eks., så bør dette kunne ordnes. Men jeg har i tillegg sagt at for å sikre oss mot at det ligger skjønn inne i behandlingen ved ulike kontorer, vil jeg også vurdere å lovfeste det. Det vil ikke kunne få virkning for denne konkrete sak, men det vil kunne sikre at vi i fremtiden ikke får forskjellsbehandling. Men send et brev, så skal det gå bra.

Sylvia Brustad (A) [11:14:15]: Jeg takker statsråden for svaret, og med den presisering statsråden nå gav, tror jeg vi har grunn til å være fornøyd. Jeg tolker det på den måten at vedkommende familie kan sende et brev, og, som statsråden sier, da vil det være i orden. Da er vi kjempeglade for det, på vegne av denne familien. Jeg er også glad for at statsråden vil ta et initiativ, slik at det også skal gjelde andre i liknende situasjoner, ved at det som dreier seg om skattelemplingen, lovfestes. Så jeg takker statsråden for svaret og er fornøyd med det.

Presidenten: Ønsker statsråden oppfølging?

Statsråd Per-Kristian Foss [11:14:46]: Ikke annet enn å si at jeg deler spørrerens glede.

Presidenten: Vi går så til spørsmålene 9 og 10.

S p ø r s m å l 9

Lena Jensen (SV) [11:15:04]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til utdannings- og forskningsministeren:

«Kommuneregnskapene fra 2003 viser at de setter av stadig mindre midler til elevenes undervisningsmaterieell. Enkelte kommuner har kuttet med så mye som 25 pst. fra 2001 til 2003. Tallene viser også at det er store forskjeller kommunene imellom. Mens elevene i Utsira får 4 938 kr hver til lærematerieell, får elevene i Opegård kun 777 kr. Gode læremidler er ved siden av lærerkreftene det viktigste verktøyet vi har for å sikre kvalitet i skolen.

Vil statsråden godta slike store variasjoner i elevenes opplæringsstilbud?»

Statsråd Kristin Clemet [11:15:41]: Totalt sett har utgiftene til utdanning vært relativt stabile fra 2001 til 2003. Det viser tall fra KOSTRA, senest gjennom de foreløpige tallene for 2003, som ble presentert for bare to uker siden. De foreløpige tallene viser en økning fra 2002 til 2003 i driftsutgifter pr. elev fra 58 800 kr til i overkant av 60 500 kr. De endelige KOSTRA-tallene vil bli presentert i juni, og departementet vil da komme tilbake med en mer detaljert gjennomgang av tallene på kommunenivå. Foreløpig er det kun 270 kommuner som har levert regnskapstall.

Når det gjelder utgifter til undervisningsmaterieell, har de også vært relativt stabile de siste tre årene for landet

som helhet. Det er riktig, som bl.a. Utdanningsforbundet har påpekt, at utgiftene gikk ned fra 1999 til 2000, men siden har det vært relativt stabilt. Det er viktig å følge med på kommunale forskjeller når det gjelder ressursbruken til skolen. Jeg er imidlertid av den oppfatning at kommunenes handlingsrom er viktig for at de skal ha mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet på en best mulig måte.

Det er betydelige strukturelle forskjeller mellom de to kommunene representanten Jensen nevner i sitt spørsmål. Utsira kommune har 32 elever i grunnskolen, mens Oppegård har 3 460. Utsira bruker mye ressurser på undervisningsmateriell, også sammenlignet med de kommuner som det er naturlig å sammenligne Utsira med. Gjennomsnittlige utgifter til undervisningsmateriell for disse kommunene er 2 330 kr pr. elev i 2003. Gjennomsnittlige utgifter for de kommunene det er naturlig å sammenligne Oppegård med, er 1 174 kr pr. elev. Gjennomsnittlige utgifter til undervisningsmateriell for hele landet var i 2003 på 1 258 kr.

Jeg vil påpeke at en sammenligning av én enkelt utgiftspost, som utgifter til f.eks. undervisningsmateriell, for ett enkelt år, kan gi et unyansert bilde av den reelle situasjonen.

Kommunene er ulike og har ulike behov, noe overføringene til kommunene gjennom inntektssystemet viser. Utsira kommune hadde frie inntekter på over 74 000 kr pr. innbygger i 2003, mens Oppegård hadde om lag 23 000 kr. Landsgjennomsnittet for alle kommuner utenom Oslo var på om lag 24 000 kr. Dette kan også være med på å forklare at det er så store forskjeller mellom disse kommunene. I tillegg vil lokale prioriteringer og ulike skolestruktur påvirke ressursbruken.

Finansieringssystemet for kommunene tar hensyn til at kommunene har ulikt utgiftsbehov, og derfor varierer også inntektene. Imidlertid vil det være behov for å se nærmere på om forskjellene i inntekter er rettfærdige. Jeg viser til at Regjeringen har oppnevnt et utvalg som skal foreta en bred faglig gjennomgang av fordelingsmekanismene i finansieringssystemet, bl.a. for å komme frem til et mest mulig rettfærdig system.

Vi godtar at det er ulikhet i kommunenes prioriteringer, men holder fast ved at staten setter nasjonale standarder gjennom f.eks. læreplaner for opplæringen som alle kommunene er forpliktet til å følge.

Lena Jensen (SV) [11:18:32] : Jeg vil takke for svaret.

Jeg mener også, som statsråden sier, at det er viktig å følge med i utviklingen, og jeg er veldig glad for at statsråden gjør det. Jeg er også enig i det statsråden sier om at det kan gi et unyansert bilde kun å se på tallene for ett enkelt år.

Gode læremidler er ved siden av lærerkreftene det viktigste verktøyet vi har for å sikre kvalitet i skolen. Jeg regner med at statsråden er enig i at 777 kr ikke er mye penger, når disse pengene bl.a. skal brukes til bøker, linjal, blyanter, mel osv., og ikke minst til nytt læremateriell – nye, moderne læremidler – i skolen.

Visst kan det også være fascinerende å høre om lærere som drar rundt på loppemarkeder, eller tar penger av egen lomme til å kjøpe læremidler. Men når dette i mange kommuner blir en normalitet og ikke et unntak, mener jeg noe må gjøres.

Mener statsråden at elevene har et godt nok læremateriell i den norske skolen i dag?

Statsråd Kristin Clemet [11:19:28]: Man kan jo alltid ønske seg mer, men jeg vil vel som utgangspunkt si at ressursituasjonen i norsk skole er god. Som jeg har sagt utallige ganger, er den omtrent den beste i verden, og jeg har nå akkurat referert til at antall kroner vi bruker pr. elev, har økt også det siste året, fra 2002 til 2003, som de siste KOSTRA-tallene viser. Det betyr ikke at det ikke på den enkelte skole eller i den enkelte kommune, eller i det enkelte år, kan være utfordringer.

Hvorvidt akkurat det tallet som det refereres til fra Oppegård kommune, er et lavt tall, er vanskelig å si for vi kjenner til hva Oppegård har gjort i årene før og har tenkt å gjøre i årene etter. Så det er vanskelig å trekke ut ett enkelt år. Men stort sett mener jeg at ressursituasjonen er god. Jeg tror den blir verre hvis vi begynner å detaljstyre kommunene, øremerke midler og bestemme i detalj fra statens side hvordan kommunene skal bruke pengene sine. Da blir det veldig lite rom igjen til lokale prioriteringer.

Lena Jensen (SV) [11:20:22]: Det er urovekkende at vi har et skolesystem som ser ut til å være sterkere og sterkere grad å akkumulere og forsterke de sosiale forskjellene vi har i det norske samfunn. Det ser ut til at det blir et viktigere kriterium for å lykkes i skolen at barna kommer fra et hjem med tjukk lommebok, der det er bøker og man hjemme er oppkoplet på nettet. Undersøkelsen «Ung i Norge 2002» underbygger at dette er en forsterkende tendens. De barn som har læremidler hjemme, er de som vinner i skolen.

Skal vi skape en rettfærdig skole som utjevner de sosiale forskjellene, må vi sikre godt læremateriell i skolen. Jeg mener det må bli en økt satsing på dette.

Bekymrer det statsråden at vi har et skolesystem som skaper tapere og vinnere, og er det noen konkrete tiltak som statsråden vil iverksette når det gjelder en økt satsing på skolemateriell?

Statsråd Kristin Clemet [11:21:21]: Jeg synes jeg nesten ikke har snakket om annet siden jeg ble utdanningsminister enn at jeg er veldig bekymret over de store forskjellene vi har i Norge, og over den høye andelen elever med faglig sett svake ferdigheter som vi har i Norge.

Mange sier at dette ikke er nytt. Og det er det ikke. Slik har det alltid vært. Men det som er nytt i Norge – og som jeg la frem for et par år siden – er at forskjellene er større i Norge enn i land vi liker å sammenligne oss med. Og det som er helt nytt, er at de forskjellene som skyldes sosial bakgrunn, ser ut til å ha økt fra 1992 til 2002. Men

i all beskjedenhet: Det kan umulig skyldes den politikken den nåværende regjering fører.

Jeg legger veldig stor vekt på at alle barn skal ha en mulighet for å strekke seg etter sine egne evner og talenter, helt uavhengig av den bakgrunnen de har. Det vil jeg si er et hovedformål med den politikken vi fører. Vi har gjort mye. Senere i dag vil jeg presentere enda flere tiltak, og da vil et kjernestikkord være likeverdighet, at det å være opptatt av den likheten som man putter inn, ikke alltid fører til likeverdighet eller likhet i den andre enden, men kanskje snarere til større ulikhet. Her er det begått en stor feil i norsk skolepolitikk som jeg håper vi kan bidra til å rette opp.

S p ø r s m å l 1 0

Karita Bekkemellem Orheim (A) [11:22:49]: Jeg vil få stille følgende spørsmål til utdanningsministeren:

«Behovet for spesialundervisning og PP-tjeneste har eksplodert blant norske skoleelever i utlandet, ifølge VG. En rapport fra fylkesmannen i Oslo og Akershus viser at fra skoleåret 2001/2002 til 2002/2003 økte behovet med 32 pst. Alle norske skoler som er godkjent etter friskoleloven, plikter å tilby PP-tjeneste og spesialundervisning til sine elever.

Hva vil statsråden gjøre for å oppfylle friskolelovens intensjoner, slik at norske elever får den hjelpen de har krav på?»

Statsråd Kristin Clemet [11:23:18]: Fylkesmannen i Oslo og Akershus ved utdanningsavdelingen har et nasjonalt ansvar for driften av en pedagogisk-psykologisk tjeneste for elever ved norske frittstående skoler i utlandet. Tjenesten ble startet opp som en forsøksordning i 1996, primært for å forhindre at behovet for utredning og rådgivning for elever ved norske privatskoler i utlandet skulle hope seg opp. Det opprinnelige utgangspunktet var at det ikke skulle etableres rettigheter til PP-tjeneste for elever ved privatskoler i utlandet utover å avhjelpe eksisterende behov. Ordningen har imidlertid blitt en fast tjeneste, og det følger nå av den nye friskoleloven § 3-6 at opplæringslovens regler om spesialundervisning og PP-tjeneste gjelder tilsvarende for friskoler. Dette vil dermed også gjelde for godkjente norske friskoler i utlandet.

Fylkesmannens utdanningsavdeling i Oslo og Akershus har i tillegg ansvaret for å føre tilsyn med at de norske friskolene i utlandet driver i samsvar med loven. Dette følger av den generelle tilsynsbestemmelsen i friskoleloven § 7-2. Fylkesmannen gir i sine tilsynsrapporter pålegg om endringer dersom skolene drives i strid med friskoleloven. I tillegg kan fylkesmannen anbefale løsninger på ulike problemstillinger når man finner det hensiktsmessig.

I den konkrete saken i VG som representanten Bekkemellem Orheim tar opp, viser det seg å være en faktisk økning i antallet elever ved norske friskoler i utlandet som har fått innvilget spesialundervisning. For at retten til spesialundervisning kan sies å være oppfylt, må sko-

len følge opp og gjennomføre vedtaket om spesialundervisning. Skolene har en plikt til å følge opp slike vedtak. Det er dette myndighetene skal føre tilsyn med. I de tilfeller der det viser seg at tilbudet til spesialundervisning ikke fungerer godt nok, gis det enten pålegg eller anbefaling om å forbedre situasjonen. Fylkesmannens utdanningsavdeling har ført tilsyn bl.a. med den norske skolen på Costa Blanca, og skolen har fått pålegg om å forbedre sin spesialpedagogiske kompetanse innen 1. juni i år. Skolen opplyser til VG at den er i ferd med å rekruttere lærere med riktig kompetanse. Artikkelen i VG viser derfor nettopp at elevenes rett til spesialundervisning etter friskoleloven blir tatt på alvor og oppfylt.

Karita Bekkemellem Orheim (A) [11:25:17]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Det har vært flere medieoppslag den siste tiden om norske barns problemer under familieopphold i Spania. Vi har sett det på skolesiden, men vi har også sett flere eksempler på et sviktende barnevern som ikke kan gå inn og hjelpe disse barna. Når staten bruker penger til etablering av skoler i utlandet for norske elever, er det viktig at de får den hjelpen og den tilrettelagte undervisningen som er forventet.

Og når vi ser de økte problemene ved disse konkrete skolene, håper jeg at fylkesmannen har de nødvendige ressursene til å føre et tilstrekkelig tilsyn. Jeg føler at statsråden gjennom sitt svar mener det er viktig at disse skolene følger opp de intensjonene som er trukket opp for driften av dem. Men jeg synes også det er viktig at fylkesmannen er i stand til å føre et offensivt tilsyn, for dette handler faktisk om å gi disse barna et forsvarlig og godt tilbud. Hvis vi ikke klarer det, vet vi at vi får problemene igjen på andre områder senere.

Statsråd Kristin Clemet [11:26:27]: Når det gjelder barnevernsproblematikk, tillater jeg meg å ikke svare på det, for det hører inn under Barne- og familiedepartementet. Men Utdannings- og forskningsdepartementet skal godkjenne friskolene og føre tilsyn etter loven. Og den loven er strammet inn i forhold til tidligere privatskolelov, for så vidt gjelder disse tingene.

Nå tror jeg vi kan reise en rekke spørsmål knyttet til spesialundervisning generelt, som også gjelder i Norge, som dette storting får anledning til å komme tilbake til. Av og til er omfanget for stort og har ikke et reelt grunnlag ut fra de kriteriene Stortinget egentlig ønsket seg. Men hvis vi lar det fare, er det helt klart at disse barna har den samme retten som andre. Når det gjelder ressurser, har budsjettene hittil gått i balanse. Når det gjelder ressursene akkurat til selve spesialundervisningen, er det en regelstyrt ordning, så der må budsjettene holde.

Jeg er kjent med at Fylkesmannen i Oslo og Akershus m.fl. i en ikke så veldig fjern fremtid har til hensikt å avlegge fornyede besøk ved aktuelle skoler for å gjøre seg bedre kjent med forholdene og se til at de pålegg og anbefalingene man har gitt, blir fulgt opp.

Karita Bekkemellem Orheim (A) [11:27:36]: Da vil jeg igjen takke statsråden. Jeg føler at statsråden tar dette på alvor gjennom det svaret hun har gitt.

Når det gjelder spesialundervisning, regner jeg med at statsråden og jeg får rik mulighet til å diskutere det i tiden som kommer.

Statsråd Kristin Clemet [11:27:48]: Det kan jeg bare si meg enig i.

Presidenten: Det er bra.

Da går vi tilbake til spørsmål 3.

S p ø r s m å l 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten John I. Alvheim til helseministeren, vil bli tatt opp av representanten Harald T. Nesvik.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:28:07]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til helseministeren:

«Ifølge Helsetilsynets tilsynsmelding for 2003 er det enkelte områder innen LAR som gir grunn til uro. Det er ifølge meldingen alvorlige mangler i behandlingsskapasiteten med lange ventelister og -tider i noen deler av landet. Det påvises også et betydelig udekket behov for behandlingssplasser, og det vurderes at 70 pst. av 10 000 aktuelle misbrukere bør få et tilbud innen LAR. Fremdeles må mange vente i inntil 2 år på å få et tilbud.

Vil statsråden ta initiativ til å øke behandlingstilbudet innen LAR i nærmeste fremtid?»

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:28:48]: Siden tilbudet om legemiddelassistert rehabilitering ble landsdekkende i 1998 og fram til dags dato har det vært en kraftig økning i antallet personer som er inntatt til behandling. Denne regjering har i den perioden den har sittet, og også i år, sørget for en årlig budsjettmessig styrking av tilbudet. Totalt er bevilgningene til dette formålet økt med 68 mill. kr. I den samme perioden har det vært en markert økning i antallet pasienter i behandling. Antallet pasienter som er inntatt i LAR i denne perioden, har økt med nærmere 1 000. Ved siste årsskifte mottok om lag 2 500 et slikt tilbud. Vi har også fått gledelige tall når det gjelder narkotikarelaterte dødsfall, ved at antallet døde er halvert de siste to årene. KRIPOS tilskriver nedgangen at flere tunge misbrukere mottar metadonbehandling, og at helsetilbudet er styrket. Her ser vi altså at Regjeringens styrking og opptrapping av tilbudet har hatt effekt.

Men det er dessverre også en realitet, som representanten Nesvik peker på, at mange står på venteliste – 550 ved siste årsskifte. Vi har fått rapporter om at etterspørrelsen etter behandlingstilbud har økt og dermed også ventelistene. Når det gjelder ventetid, er det slik at den varierer noe fra region til region. En ventetid på inntil to år for å få plass skal etter våre rapporter kun ha forekommet i helseregion Midt-Norge. Det er også bakgrunnen for at vi har bedt Helse Nord, i samarbeid med Helse Midt-Norge, om å etablere et eget regionsenter for LAR i

Nord-Norge. Forutsatt at alt går som planlagt, vil det være på plass til høsten.

Nå skal vi også være oppmerksomme på at i mange tilfeller vil det ta tid før en person vil være klar for oppstart i et medikamentbasert rehabiliteringsopplegg. De mange hjelpebehov rusmiddelmissbrukere ofte har, betinger at det iverksettes et helhetlig opplegg med nødvendige psykososiale støttetiltak – hjelp til etablering i bolig, osv. Jeg forutsetter at kommunene, i påvente av eventuell deltakelse i LAR, ivaretar sitt helhetsansvar her.

Når det gjelder behandlingsbehov, har vi ingen presise tall på det. De innen fagfeltet anslår at aktuelle personer til LAR-behandling av de mellom 11 000 og 15 000 aktive sprøytebrukere ligger på 40–70 pst. Det innebærer at langt flere enn de som er inne i dag, vil kunne ha nytte av LAR-behandling. Regjeringen har derfor som mål å avvikle køene til legemiddelassistert rehabilitering og vil vurdere dette i budsjettssammenheng.

Vi har også igangsatt en bred evaluering av LAR-opplegget. Den skal gi oss nærmere svar på kapasiteten i tiltaket regionalt og lokalt samt hvordan den lokale oppfølgingen fungerer. Evalueringen skal i tillegg danne grunnlag for endringer i organiseringen av LAR, hvis det er grunnlag for det. Vi vil få svar på dette i en rapport i november.

I inneværende år har vi styrket budsjettet med i alt 30 mill. kr til økt behandlingsskapasitet og arbeidsrettede tiltak for deltakere i LAR. Det er også viktig å understreke at LAR er et av flere aktuelle behandlingstiltak for rusmiddelmissbrukere. De regionale helseforetakene må, såpass kort tid etter at de har overtatt ansvaret for de spesialiserte behandlingstiltakene for rusmiddelmissbrukere, få mulighet til å vise at de ivaretar sitt nye ansvar.

Jeg vil følge utviklingen på dette området nøye, fordi det dreier seg om en av de gruppene som er mest sårbare, og som kanskje også har hatt dårligst tilgang til helsetjenester i landet.

E l i s a b e t h R ø b e k k N ø r v e hadde her overtatt presidentplassen.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:32:02]: Jeg takker helseministeren for svaret.

Det er både trist og opprørende å lese Statens helsetilsyns årsmelding for 2003, der det fastslås at bare 2 400 rusmiddelavhengige får metadon- eller Subutex-behandling, mens de som har behov for helsetilsyn, anslås til ca. 7 000.

Medikamentassistert rehabilitering med metadon og Subutex ble landsdekkende så tidlig som i 1998, etter en lang kamp i Stortinget, som bl.a. ble ført av Fremskrittspartiet. Det er derfor rystende at en i 2003 fremdeles har 5 000 som venter på slik rehabilitering, og at ventetiden for behandling i det nåværende systemet er helt oppe i tre år flere steder i landet.

Undertegnede og Fremskrittspartiet mener at organiseringen av LAR er en direkte propp i systemet som en må kvitte seg med. Fra 1. januar i år har heroinmisbrukere fått pasientstatus og har rettigheter i henhold til pasi-

entretthetsloven, som i dag ikke følges opp. Vil helseministeren vurdere å overlate behandlingsansvaret for LAR til fastlegene?

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:33:10]: Det er feilaktig å framstille det slik at det er 5 000 som venter på behandling. Ifølge tall som vi har innhentet regionalt, er det 550 på venteliste. De ventelistene bør vi få sanert.

Representanten Nesvik blander her sammen vurderingen av hvor mange som kunne ha hatt nytte av et tilbud, med hva som faktisk er situasjonen når det gjelder ventelister. Når det er sagt, vil jeg si at jeg har tatt initiativ til en kritisk og ekstern evaluering av hele LAR-organiseringen, nettopp for å se om det er sider ved organiseringen som er for dårlig, og som tilsier at vi bør gjøre ting annerledes. Jeg vil komme med forslag til Stortinget på grunnlag av den systematiske evalueringen. Fastlegene bør ha en viktig rolle i dette, men det bør være knyttet til et rehabiliteringsopplegg.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:34:12]: Jeg takker igjen helseministeren for svaret, men denne gangen kan jeg ikke si meg helt fornøyd med det svaret som ble gitt.

Fra 1. januar 2004 er behandlings- og rehabiliteringsansvaret for rusmiddelavhengige overført til helseforetakene. Så langt rapporteres det om inntaksstopp i LAR-systemet, mange steder på grunn av manglende økonomi. Dette har selvfølgelig noe å gjøre med en generell underfinansiering av helseforetakene i forhold til deres oppgaver, men jeg mener at det også kan henge noe sammen med manglende prioriteringer av denne helsetjenesten ved flere av våre foretak. Denne utviklingen med en forverret situasjon og lengre ventetid for medikamentell rehabilitering til tross for rettighetene disse pasientene har, kan ikke Fremskrittspartiet akseptere.

Videre kan vi også lese hva seniorrådgiver Svein Zander Bratland i Statens helsetilsyn har uttalt:

«Vi ser problemene med at de beste medikamentene ikke er tilgjengelige for alle i nedtrappingsbehandling.»

Vil helseministeren sørge for at foretakene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett får en øremerket tilleggsbevilgning til medikamentassistert rehabilitering av de rusmiddelavhengige?

Statsråd Dagfinn Høybråten [11:35:22]: Jeg har allerede i styringsbrevet til helseforetakene bedt dem om særlig å ha et øye i forhold til rusmiddelmissbrukere og rusbehandling, som de har fått et utvidet ansvar for fra 1. januar. Det gjelder også LAR-tilbudet. Som jeg sa i mitt hovedsvar, er det mitt klare mål at vi skal avvikle køene. Jeg vil i budsjettssammenheng vurdere hva som er nødvendig for å få til det.

S p ø r s m å l 4

Inge Ryan (SV) [11:36:15]: Jeg har et spørsmål til landbruksministeren:

«Geitehold er ei lita, men viktig distriktsnæring. Dessverre viser det seg at produktene fra denne næringa ikke alltid brukes til mat. Flere tusen liter geitemelk går hvert år til dyrefôr, til tross for at geitemelkprodukter etterspørres. Videre avlives 45 000 kje ved fødselen, til tross for at kjekjøtt er magert, sunt og velsmakende.

Hva vil statsråden gjøre for at alle produktene fra geiteholdet utnyttes til matprodukter?»

Statsråd Lars Sponheim [11:36:50]: Partene i jordbruksoppjøret ble i fjor enige om at det var nødvendig å legge bedre til rette for norsk geitemelkproduksjon. En partssammensatt arbeidsgruppe ble nedsatt for å utrede målrettede virkemidler. Gruppen har nylig avgitt sin rapport. Et av hovedformålene med dette arbeidet var nettopp å foreslå tiltak for å redusere mengden geitemelk som av ulike årsaker går til dyrefôr. Spesielle utfordringer i denne sammenhengen er at melkeproduksjonen er meget spredt i forhold til strukturen i foredlingsindustrien, og at melke kvaliteten er sårbar for transport.

Gruppen har foreslått å tilby produsenter som ikke har mulighet til industriell anvendelse, en frivillig omstillingspakke for å stimulere til lokal foredling av melk eller omlegging til annen produksjon. For å bedre melkekvaliteten er det også foreslått å gjøre enkelte endringer i tilskuddssystemet, og fokus på helsesituasjonen for geit. Saken vil bli tatt stilling til og fulgt opp i jordbruksforhandlingene til våren.

Dagens geitehold er hovedsakelig basert på melkeproduksjon som grunnlag for foredling til ulike osteprodukter. Det har ikke vært noen utbredt tradisjon for kjøttproduksjon av geit. Jeg er imidlertid ikke i tvil om at det finnes et markedspotensial også for produkter av geitekjøtt, noe som en for øvrig også har påpekt i tidligere utredninger om muligheter innenfor geiteholdet i Norge. For å utnytte dette potensialet må det iverksettes tiltak i alle ledd i verdikjeden. I fjorårets jordbruksoppjør ble det gjort endringer i tilskuddsvirkemidlene. Dette medførte at ammegeiter, tilskuddsmessig, ble likestilt med avlsdyr på sau. Videre ble slaktekje gitt samme status som slaktelam. Det er derfor blitt mer lønnsomt enn tidligere å føre fram kje av god kvalitet til slakt.

Etter min vurdering er den viktigste jobben nå å styrke foredlings- og markedssiden. Produsenter og foredlingsledd må nå ta ansvar, som jeg også har forstått at de gjør, men det er et stykke vei å gå for å få opp et marked av betydning. Også andre muligheter kan gi lokal verdiskaping og økt lønnsomhet i geiteholdet, f.eks. ull- og skinnproduksjon, geitas betydning for kulturlandskapet og som miljøskaper og turistattraksjon.

Inge Ryan (SV) [11:38:55]: Vi er kjent med at det er deler av landet nå som får den såkalte omstillingspakken, som kan høres fristende ut. Men det betyr at det som det på en måte er naturlig å drive med, skal man da slutte med. Dette med geitehold i forhold til sauehold er jo en mulighet i rovdyrutsatte områder. Vi vet at geita unngår rovdirene mer, for den klumper seg mye mer sammen, mens sauene er mye mer utsatt for rovdyrangrep. Så dis-

se omstillingspakkene er etter min mening veldig krevende.

Jeg vil spørre landbruksministeren: Er det landbruks-samvirkets konservatisme som vi nå ser utslaget av? Vi vet at de som har prøvd å drive med lokal geitemelkproduksjon i mange år, faktisk har møtt bare motstand. En god kamerat av meg som heter Svein Håpnæs, kjempet i 15 år, tror jeg, før han fikk lov til å produsere sin egen geitemelk. Og i dag er det lange ventelister for å levere ost til hele Norge. Vil landbruksministeren gjøre noe med den konservatismen som landbrukssamvirket har vært preget av i veldig mange år?

Statsråd Lars Sponheim [11:40:05]: La meg først si at når det gjelder den rapporten jeg her viser til, vil jeg ta stilling til hva jeg synes det er rett å fremme, når staten fremmer sitt tilbud i jordbruksoppkjøret. Så den rapporten er det den er, helt til det blir tatt politisk beslutning om hva som skal brukes. Jeg er opptatt av de omstillingspakkene som bør komme overfor de geitemelkprodusentene som i dag ikke har mulighet til industriell anvendelse til mat, men som er i den ulykkelige situasjonen at melken transporteres lange veier og tilbake igjen og havner i et grisekjøtt som griseamat. De bør omstille seg til fortsatt å drive med geit, men foredle lokalt. Det er min hovedambisjon å få det til. Det er den type omstilling jeg gjerne vil gjøre, og vi må komme med en god pakke for å få det til.

Jeg tror at vi må forstå landbrukssamvirket dit hen at de står i en tung industriell tradisjon, slik hele det norske matforsyningssystemet er bygd opp, hvor det er store volumer som er grunnlaget for mye av tenkningen. Det er en stor jobb å få landbrukssamvirket til å kunne håndtere mindre volumer og høyspesialiserte kvaliteter. Men jeg synes de jobber godt på det området også.

Inge Ryan (SV) [11:41:12]: Jeg setter pris på at statsråden er opptatt av at vi skal få løsninger som gjør at det blir enklere å produsere lokalt. Men jeg tror at landbrukssamvirket på en måte er en stor bøyg her, for man har ikke vist vilje til å være med på denne type jobbing tidligere.

Men la meg kort gå over til den andre delen av spørsmålet mitt, og det gjelder kjøtt. Det er jo et kjøtt som dessverre ikke er utnyttet i det hele tatt i dag. Det har vært gjort forsøk for en del år tilbake, og vi fikk da prosjektet «Fjellsprett», der man skulle prøve å selge kjøtt. Det ble et veldig halvhjertet forsøk, og i dag er kjøtt på en måte helt sporadisk benyttet i Norge.

Ser statsråden mulighetene for at man kan sette inn en offensiv for at dette sunne, magre kjøttet i større grad kommer inn i markedet, og at kjeungene får vokse opp, føres opp og slaktes på samme måte som andre dyr?

Statsråd Lars Sponheim [11:42:04]: La meg si til det første at det er ikke veldig mange det gjelder, som er i den situasjonen at de ikke har mulighet til industriell anvendelse. Vi snakker kanskje om et 30-talls bruk i Norge, så det er en ganske håndterbar størrelse. Og kan vi lykkes

med å få de aller fleste av dem til ikke å transportere dette lange veier på lastebiler, men foredle lokalt, så vet vi også at det er god økonomi i det. Det handler om opplæring, og det handler om å tilrettelegge noen virkemidler. Så vil jeg også minne om at det er TINE som er den store – og jeg har ingen planer om å ta vekk den mottakspått som TINE måtte ha gjennom hele markedssystemet vårt. Det er nå opprettet et lite selskap som heter Ostekompaniet, som nettopp skal håndtere den type småskalaprodukter gjennom TINEs store distribusjon. Så jeg ser noen interessante muligheter, hvis den enkelte vil.

Så til kjøtt, hvor det heldigvis har skjedd noe de siste årene i retning av at dette frambringes som mat til mennesker, men det er et stykke vei å gå, og dette har med kosthold og lange tradisjoner å gjøre. Vi har lagt om tilskuddssystemet, som jeg sa, men jeg håper vi nå skal bli flinkere til å komme på markedet. For eksempel kunne helsevesenet, som trenger nettopp den type mat til mange av sine pasienter, vært et interessant marked å se nærmere på.

S p ø r s m å l 5

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:43:25]: Jeg har følgende spørsmål til landbruksministeren:

«Tall fra SIFO viser kraftig prisstigning på norsk mat. Til tross for svakere kronekurs er grensehandelsutsatte varer i gjennomsnitt 42 pst. dyrere i Norge enn i Sverige. Ved halveringen av matmomsen skulle prisreduksjonen komme forbrukerne til gode.

Når vil statsråden presentere marginundersøkelser som avslører hvilke ledd i matvarekjeden som har spist opp deler av avgiftskuttet?»

Statsråd Lars Sponheim [11:44:02]: Representanten Hedstrøm viser til en undersøkelse fra SIFO om priser på de 50 mest grensehandelsutsatte varene. Etter svekkingen av kronen den siste tiden er prisforskjellene blitt mindre, men på disse varene er prisforskjellene fortsatt betydelige på de typiske grensehandelsstedene. Hedstrøm hevder at det har vært kraftig prisstigning på norsk mat, og viser til at det er en forutsetning at halvering av matmomsen skulle komme forbrukerne til gode.

Vi vet at momsreformen gav tilnærmet full overveltning av avgiftsreduksjonen til forbrukerne. Maten ble vel 9 pst. billigere. Tar vi utgangspunkt i juli 2001, den første måneden etter reformen, har prisene fram til nå, snart tre år senere, økt med 6,8 pst., mens den generelle prisveksten har vært 4,1 pst. Det siste året har matprisene i Norge ifølge Statistisk sentralbyrå steget med 2,5 pst. Etter prisfallet for snart tre år siden har altså matprisene steget noe mer enn den generelle prisveksten, som har vært unormalt lav. Jeg mener det fortsatt er grunnlag for å hevde at halveringen av matmomsen har kommet forbrukerne til gode, selv om vi aldri får vite hva matprisene ville ha vært uten momsreformen.

Siden oktober 2002, som er referansepunktet i SIFOs undersøkelse, har matprisene steget noe mer i Norge enn i Sverige. Lønnsøkningen i Norge og noe økning i råvare-

prisene kan være noen av grunnene. Effektiv konkurranse er viktig for effektivisering og fornuftige marginer i verdikjeden. Og det er nødvendig, ikke minst i segmentet hvor priskonkurranse er dominerende.

God dokumentasjon av priser, prispåslag og prisvariasjon kan bidra til økt offentlig oppmerksomhet og til å øke forbrukernes kunnskap og skjerpet konkurranse. Månedlig dokumenteres prisutviklingen på råvare-, engros- og forbrukernivå. Som jeg tidligere har varslet, har jeg tatt initiativ til en undersøkelse av prispåslag i matvarekjeden tre år etter momsreformen. Undersøkelsen skal etter planen foreligge i løpet av året.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:46:01]: Jeg takker statsråden for svaret. Vi får da avvente de marginundersøkelsene som statsråden har varslet skal komme i løpet av året.

Jeg tror det er tre viktige grunner til de økte matvareprisene. Det er for det første at enkelte ledd i matvarekjeden har tatt ut økte marginer. For det andre har vi fått en ny kjøttkontrollavgift, som er en meravgift i hundremillionersklassen, og for det tredje har vi i de siste jordbruksoppgjørene hatt økte målpriser. Dette har i sum bidratt til høyere matvarepriser. Det får vi nå bekreftet.

Når det gjelder landbrukets situasjon, vet vi at det har vært et betydelig rentefall det siste året. Vi har mistet mellom 3 000 og 4 000 årsverk. Egentlig har det skjedd en betydelig effektivisering av landbruket. Foreløpige beregninger før jordbruksforhandlingene har startet, viser at bønder kommer mellom 15 000 kr og 20 000 kr bedre ut pr. årsverk.

Vil statsråden under jordbruksforhandlingene nå legge trykk på at man for å holde matvareprisene nede ikke øker målprisene?

Statsråd Lars Sponheim [11:47:11]: La meg først si at det er nok mange årsaker til at vi har hatt denne prisøkningen. Jeg tror det også er viktig å si at vi overhodet ikke vet hva som ville ha skjedd om vi ikke hadde hatt momsreduksjonen. Da den ble gjennomført, var det ikke meningen at alle priser innenfor mat og landbruksprodukter liksom skulle fryses.

Jeg tror det kan bli meget interessant å se den såkalte marginundersøkelsen. Vi ser av dagens aviser at den mest lønnsomme delen av norsk næringsliv er varehandelen, ikke minst matvarehandelen. Det er der det er størst avkastning, og det kan ikke bare forklares med at det selges store volumer. Det må være noen marginer, noen priser, å gange volumene med. Jeg tror det definitivt også er andre enn bøndene som har bidratt til at disse prisene blir høye. Derfor blir det interessant å se marginundersøkelsen.

Jeg er opptatt av at vi gjennom forhandlingene i årets jordbruksoppgjør klarer å få ned kostnadene på mat. Det er ikke lenger grunnlag for å øke prisnivået på norsk mat. Nå må en gjennom jordbruksavtalesystemet få disse prisene ned.

Øystein Hedstrøm (FrP) [11:48:12]: Jeg takker statsråden for dette svaret.

Det er gledelig å høre at statsråden vil følge opp det han har sagt, at prisene på norske matvarer må ned. Statsråden har jo også gjort en del, og det skal han ha honnør for. Det gjelder konsesjonsgrenser i kraftfôrbaserte produksjoner – som bidrar til rasjonalisering – økte muligheter for samdrift, omsettelige melkekvoter og en del andre ting.

Men dette er altså ikke nok, når man ser på statistikken. Selv om matprisene også øker i en del andre vestlige land, blir prisforskjellene like store eller større. 1. mai får vi en del matvareprodusenter – tidligere østblokkland – inn i EU. Det vil bidra til et nytt prispress mot norske matvarer, selv om vi ikke er EU-medlemmer. Har Regjeringen en strategi eller en tanke for hvordan man skal demme opp for det nye prispresset som nå kommer?

Statsråd Lars Sponheim [11:49:09]: La meg først si at så lenge vi har matproduksjon i Norge, vil mat alltid være dyrere her. Det gjelder ikke bare kostnadsnivået i landbruksproduksjonen, men også i næringsmiddelindustrien. Men det er grenser for hvor stort dette prisspenntet kan være, og det må vi arbeide med.

En nøkkel i dette er norsk kornprisnivå. Norsk kornpris er dramatisk mye høyere enn kornprisen i andre land. Fordi vi ønsker å ha kornproduksjon så langt mot nord, blir også prisen på kraftfôr, som er det viktigste driftsmiddelet for matproduksjonen ellers, høy. Og litt av nøkkelen som vi må vurdere inn mot årets jordbruksoppgjør, er hvordan vi kan redusere kornprisen, f.eks. å kombinere med å gi et arealtilskudd. Det vil også få følger for all husdyr- og matproduksjon for øvrig.

Det er en veldig stor utfordring som representanten Hedstrøm reiser, om hva som skjer når det enorme matproduksjonslandet Polen blir en del av EØS-avtalen. Det får nok ikke noen veldig raske og kortsiktige virkninger. Men vi vil følge dette nøye, og i Norge kan vi bare gjøre én ting: prøve å bli mer effektive og enda flinkere.

S p ø r s m å l 6

Knut Storberget (A) [11:50:37]: Mitt spørsmål til justisministeren er:

«Enkeltpersoner, forsikringsselskap og brann- og ambulansetjeneste har i den senere tid rapportert om svært alvorlig svikt i politiberedskapen. Hvis beskrivelsene av svikten er riktig, er dette forhold som er stikk i strid med intensjonen i den vedtatte politireformen: et nærere, mer synlig og bedre politi. Justisministeren har så langt forholdt seg passiv og henvist til evalueringen i 2005.

Vil statsråden nå foreta seg noe for å rette opp en skjevutvikling, og er han bevisst sitt gjennomføringsansvar?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:51:11]: Innledningsvis vil jeg minne om at politiet har gjennomført den største omorganiseringen som har skjedd i politi- og lensmannsetaten på over hundre år.

Når det gjelder påstandene om at politiets beredskap svikter, er det ikke grunnlag for å hevde dette. Det er nå,

som tidligere, slik at politiet til enhver tid skal og må vurdere hvilke oppdrag det skal rykkes ut på.

Som ledd i gjennomføringen av fase 1 av politireformen ble det etablert operasjonssentraler i alle politidistrikter. Ved dette er beredskapen og kvaliteten på vurderingene som må tas i forbindelse med utrykning, blitt ytterligere styrket. I motsetning til tidligere er det nå slik at det til enhver tid er personell på aktiv vakt til å ta imot meldinger og til å sende ut patruljer der det er behov for det.

Politidirektoratet opplyser for øvrig at man ikke har fått meldinger fra noen politidistrikter som gir uttrykk for at reformen fører til dårligere beredskap enn tidligere – tvert imot. Det er imidlertid alltid nødvendig å foreta en streng vurdering av hva det er riktig å rykke ut på. Jeg understreker for ordens skyld at det selvfølgelig fortsatt er slik at politiet alltid skal rykke ut dersom det er fare for noens liv eller helse.

Når det gjelder henvisning til rapportering fra forsikringselskapene, har disse, så vidt jeg forstår, vært opptatt av politiets utrykning til og oppklaring av vinningskriminalitet. Heller ikke her har Politidirektoratet fått rapportert noe som tyder på at politireformen gir negativ effekt. Som tidligere må politiet nøye vurdere om det er riktig å rykke ut ved allerede foretatte innbrudd etter kontortid, fordi dette må skje ved bruk av kostbar overtidbetaling. At det ikke vurderes som nødvendig å rykke ut umiddelbart, betyr ikke at sakene ikke følges opp med etterforskning. Normalt vil nødvendig sikring av spor kunne skje neste dag.

Ved gjennomføring av fase 2 av reformen er samtlige politidistrikt pålagt å opprettholde og videreutvikle en sterk satsing på lokal tilhørighet og lokale behov. Jeg ønsker i samarbeid med Politidirektoratet å gjennomføre en omdømmesundersøkelse for å sikre at utviklingen går riktig vei. Ved å spørre borgerne i alle 27 politidistriktene vil vi få viktige og riktige svar. Dersom det underveis skulle vise seg at de tiltak som iverksettes, ikke gir bedre polititjeneste og større kostnadseffektivitet, vil det bli foretatt justeringer. Om det er slik at befolkningen føler utrygghet i forbindelse med omstillingene i politiet, tar jeg det som justisminister alvorlig og vil være svært oppmerksom på det ved evalueringen av reformen. For øvrig er Politidirektoratet og den enkelte politimester ansvarlig for å påse at servicen overfor publikum samlet sett ikke blir svekket, og de må løpende vurdere dette i gjennomføringen av reformen.

For øvrig får jeg anledning til å komme nærmere inn på de spørsmålene representanten Storberget tar opp i sitt spørsmål, når interpellasjonen fra hans partifelle representanten Gunn Karin Gjøl skal debatteres over påske.

Knut Storberget (A) [11:53:39]: Jeg takker for svaret.

Jeg savner aktivitet fra politisk ledelse i Justisdepartementet i forhold til akkurat denne problemstillingen vi nå drøfter. Er det slik at alle de innspill og ytringer som kommer i forhold til hvordan politiet fungerer og ikke fungerer i Norge, er feilbeskrivelse, har man et alvorlig

informasjonsproblem. Hvis det er slik at noen av de innspillene som kommer, faktisk har noe i seg, skal man etter min mening leve i et rimelig lite vakuum for ikke å oppfatte at det er en utfordring i forhold til gjennomføringen av reformen.

La det være sagt med én gang: Jeg mener faktisk at intensjonene bak reformen er gode, og for så vidt er det også mye god effekt av reformen. Det vil forspilles hvis vi ikke nå får aktive tiltak som kan bidra bl.a. til en aktiv vaktordning, slik at aktiv nærhet i forhold til hvordan politiet fungerer, faktisk blir noe bedre. Det er der jeg etterlyser tiltak fra justisministeren. Hvordan operasjonssentralene har fungert og lammet mange lokale politistasjoner, er et eksempel på det.

Statsråd Odd Einar Dørum [11:54:49]: Etter den reformen som Arbeiderpartiet framla, og som jeg lojalt har fulgt opp, er statsråden statsråd, politidirektøren politidirektør og politimesteren politimester. Hvis statsråden plutselig skulle erstatte politidirektøren eller politimesteren, ble vi satt tilbake lenge før reformen.

Når det gjelder de konkrete eksemplene som representanten tar med i sitt innlegg, f.eks. fra forsikringsbransjen, tillater jeg meg å sitere fra en pressemelding fra politidirektør Killengreen med henvisning til NRK Dagsnytt, hvor det står at informasjonssjefen i Finansnærings hovedorganisasjon hevder at

«forsikringspremiene blir høyere som følge av mangelfull politiinnsats. Politidirektoratet vil fremheve at anmeldt vinningskriminalitet ble redusert med 10,6 % i 2003. Vi legger til grunn at vinningsforbrytelser anmeldes av forsikringsmessige årsaker. Ifølge politiets anmeldelsesstatistikk er grove tyverier fra villa og leilighet halvert fra 1995»...«Vi kan vanskelig se at dette gir grunnlag for høyere forsikringspremier».

Når det gjelder situasjonen som er tatt fra representantens valgdistrikt, har det vært et vaksamarbeid i Nord-Østerdal mellom den sørlige delen av Sør-Trøndelag og Nord-Østerdal lenge før politireformen. For å si det litt enkelt: Det er langt å kjøre fra f.eks. Holtålen til Alvdal.

Knut Storberget (A) [11:55:59]: Dette er en spennende debatt. Jeg er glad for at justisministeren for så vidt imøteser den muligheten vi får i Stortinget senere, for vi trenger en bredere debatt og mer tid i forhold til dette.

Jeg vil samtidig understreke og utfordre justisministeren i forhold til det som var intensjonen i politireformen, nettopp det at politiet skulle komme nærmere befolkningen. Så opplever vi at den beredskapen og den tilstedeværelsen som man har bl.a. i Hedmark, faktisk er blitt betydelig svekket. Etter kl. 16 er det nærmest umulig å møte en polititjenestemann på politistasjonen, enten det er i byer som Elverum og Kongsvinger eller andre steder. Det er klart at folk reagerer på det, for en del av polititjenesten er faktisk å skape trygghet og å vise lokalbefolkningen at man er til stede, ikke bare å oppklare saker og ha rask saksbehandling. Det er der jeg mener at politisk ledelse i Justisdepartementet i mye større grad burde ha

gått inn og sagt at når vi har en så viktig reform på trapene og skal gjennomføre den, er det viktig at vi ikke taper den nærheten.

Statsråd Odd Einar Dørum [11:57:01]: Jeg antar at representanten Storberget muligens har ambisjoner om å bli justisminister på et visst tidspunkt. Da er jeg ganske overbevist om at han ikke ville ha opptrådt på den måten som han mener at jeg bør opptre på. Det er jeg ganske overbevist om.

Samtidig kan han være helt sikker på at jeg følger dette tett gjennom dem som jeg har tillit til – politidirektøren og politidirektørens underordnede. Og for nettopp å være sikker på å få fram det som jeg oppfatter er representanten Storbergets og mitt fellesanliggende, har jeg for en god tid tilbake tatt til orde for at vi skal ha publikums- og omdømmesundersøkelser i hvert politidistrikt.

Den som leser norske aviser – og det gjør jeg – vil se at det er varierende oppslag forskjellige steder. Det er noe som er veldig bra. Det er noe man kan undres over, men det er nettopp det man skal lære av. Det jeg oppfatter, er at stramme budsjetter, som det er et faktum at vi har – og her har Arbeiderpartiet og Regjeringen stemt for det samme budsjettet – kan føre til at man må ha tøffe prioriteringer. Men det er vanskelig å knytte det til politireformen, for den skal bygge kompetanse og effektivitet.

Jeg vil vende tilbake til Hedmark. Politimesteren viser til vaksamarbeidet. Når jeg sier at kommunene er Tynset, Alvdal, Folldal, Tolga, Os, Røros og Holtålen, og det samarbeidet har eksistert lenge før reformen, kan man ikke med dette som et utgangspunkt kritisere reformen for at det tar tid å kjøre fra f.eks. Holtålen til Alvdal.

Presidenten: Vi går nå til spørsmål 16.

S p ø r s m å l 1 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Øyvind Korsberg til miljøvernministeren, vil bli besvart av justisministeren på vegne av miljøvernministeren.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:58:33]: Jeg vil stille følgende spørsmål:

«Fylkesmannen i Troms har nylig satt en stopper for et filmteam som ønsker å gjøre opptak i Lyngsalpan og Balsfjord. Ordførerne i Lyngen, Storfjord, Balsfjord og Tromsø er sterkt uenige i avgjørelsen, og mener Lyngsalpan må få en lokal forvaltning. Et enstemmig formannskap i Balsfjord protesterer heftig på fylkesmannens avgjørelse.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at lokaldemokratiet får større innflytelse på bruk av de lokale naturområdene?»

Statsråd Odd Einar Dørum [11:59:09]: Jeg svarer på vegne av miljøvernministeren.

Lyngsalpan landskapsverneområde ble opprettet for kort tid siden for å sikre et av Nord-Norges mest storslåtte

te og markante fjellområder for framtiden, og er et av ca. 50 naturområder i landsplanen for nasjonalparker.

I forarbeidene til vernevedtaket er det lagt til grunn at kommunene skal kunne få ansvaret for den daglige forvaltningen av vernebestemmelsene. Inntil dette er gjennomført, vil det være fylkesmannen i Troms som utøver denne myndigheten.

Det er vedtatt egne forskrifter for verneområdet, og det er disse som gir grunnlaget for hva som skal være tillatt eller ikke tillatt innenfor vernegrensene. Det innebærer at selv om kommunene får overført den formelle myndighetsutøvelsen, vil rammene for hva som skal tillates av ulike aktiviteter, være den samme. Rammene for forvaltningen framgår både av forarbeidene til vernevedtaket og forvaltningsplanen for området når denne er fastlagt.

At forvaltningsmyndigheten blir lagt lokalt, betyr ikke at nasjonale verneverdier og Norges forpliktelser internasjonalt til å ta vare på vår naturarv gis lavere prioritet. Jeg har tillit til at kommunene ønsker å påta seg et slikt totalansvar, når de ber om å få overta forvaltningsmyndigheten. Jeg tror også at det er mulig å finne fram til gode løsninger i de fleste enkeltsaker, slik at brukerinteressene kan få innfridd sine behov innenfor rammen av verneformålet.

I saken spørsmålsstilleren nevner, er formålet å transportere utøvere og utstyr med helikopter, gjennomføre gjentatte landinger og drive lavtflyving i verneområdet for filmopptak.

Jeg finner det ikke riktig å gå inn i den konkrete saken som det vises til, da vedtaket kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning. Jeg kan på generelt grunnlag opplyse at etter forskriftene for landskapsvernområdet er bl.a. motorferdsel på land og i vann og vassdrag forbudt. Forbudet gjelder også lavtflyving under 300 meter og landing innenfor verneområdet. Henting og bringing av passasjerer og gods der luftfartøyet ikke berører bakken, er også forbudt.

Når det for øvrig gjelder områdene utenfor verneområdet, har kommunen den innflytelse på bruken av naturområdene som følger av det generelle lovverket, i denne sammenheng bl.a. plan- og bygningsloven og motorferdsellovens bestemmelser.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:01:07]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig at dette kan påklages til Direktoratet for naturforvaltning. Men kikker man litt på årstiden, har jo ikke det noen hensikt, for den snøen de hadde tenkt å kjøre i, er sannsynligvis borte lenge før den tid. Så dette er bare en måte å trenere saken på.

Det som også har skapt irritasjon, er at man søkte i november, og så får man avslag samme dag som de som har søkt om å få filme heliskiing i Lyngsalpan, står på flyplassen.

Venstre og de andre partiene i Regjeringen har i sine partiprogrammer sterke formuleringer som nettopp går på å øke lokaldemokratiet og selvbestemmelsen. Venstre åpner bl.a. i sitt partiprogram «Slipp kommunene fri!»

for et enklere samfunn og arbeider hardt for å styrke lokaldemokratiet. Og i Sem-erklæringen står det:

«Samarbeidsregjeringen vil arbeide for at avgjørelse skal fattes så nær dem det angår som mulig. Det lokale selvstyret skal styrkes.»

Hva har Regjeringen gjort på dette området?

Statsråd Odd Einar Dørum [12:02:21]: Både i min tid som statsråd og som Venstre-medlem har Regjeringen gjort svært mye. Det er overført utrolig mye myndighet som tidligere har ligget til landbruksmyndigheter og miljøvernmyndigheter, sentralt og lokalt, fordi vi har tillit til at lokalt folkevalgte representerer et godt skjønn.

Når det gjelder viktige nasjonale miljøspørsmål som har beholdt en del generelle rammebestemmelser, framgår det av det svaret som jeg har gitt, at svært mye er delegert. Og når det gjelder den konkrete saken som ble reist, sa jeg at det er fylkesmannen som styrer inntil kommunene faktisk får overført myndigheten.

Det er også slik at representantens parti f.eks. har stemt ned et forslag overfor kommunene om å fjerne øremerkede ordninger. Det har vært en sterk trang til, f.eks. i Fremskrittspartiet, å beholde øremerkede ordninger. Når det gjelder ideologien i dette, føler jeg at Fremskrittspartiet har et syn på kommunene som fort innskrenker det lokale skjønnet, mens Venstre og Regjeringen har prøvd å kjempe for et annet syn, men vi har tapt i Stortinget. Det er ingen grunn til å legge skjul på den ideologiske forskjellen og den praktiske forskjellen mellom partiene her.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:03:23]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg vil gjerne ha noen eksempler på det som Regjeringen har gjort med hensyn til å overføre dette til lokaldemokratiet. Statsråden nevnte Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet. Dette vil jeg gjerne ha noen eksempler på.

Vi har på Stortinget fremmet forslag om lokal forvaltning av snøscooter og vannscooter, om statlige vernetiltak når det gjelder skog, når det gjelder hyttebygging, og når det gjelder strandsonen, om byggeforbud i 100-metersbeltet, og når det gjelder plan- og bygningsloven – endringer for å styrke lokaldemokratiet. Alt dette har blitt nedstemt av regjeringspartiene, også da selvfølgelig av Venstre.

Når statsråden ikke kunne svare konkret på hva Regjeringen har gjort, vil jeg bare stille spørsmålet: Hva kommer Regjeringen til å gjøre på dette området for å følge opp Sem-erklæringen?

Statsråd Odd Einar Dørum [12:04:16]: For det første har Regjeringen allerede tatt initiativ til å gå videre ved å sette ned en egen lokaldemokratikommisjon for nettopp å styrke forholdene. Det som er skjæringsforholdet mellom det representanten tar opp, og det som jeg mener at Regjeringen faktisk har gjort, dreier seg om de sammenhengene hvor man har nasjonale interesser å iva-

reta. Når det er slike nasjonale interesser, er Regjeringens politikk, som er framlagt tidligere, klar. Vi tiltror mennesker lokalt, kommunalt, å kunne ta et totalansvar også i denne delen av landet som dette spørsmålet handler om. Men av nasjonale hensyn, spesielt innenfor verneområder knyttet til nasjonalparker, er det generelle rammebestemmelser og nasjonale grunner. Men på en rekke andre områder – jeg har nevnt landbrukspolitikken og sider av miljøpolitikken, og spesielt gjelder det øremerking overfor kommunene – er vi *for* å slippe kommunene fri. Vi er ikke *for* at kommunene skal være statsfilialer, men vi er heller ikke *for* at kommuner skal være så små at de nærmest reduseres til å være store velforeninger.

Det er en veldig viktig debatt som representanten reiser. Jeg vil anbefale ham å framsette en interpellasjon. Jeg skal bidra til at den blir debattert med stor glød og glede i denne sal.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 7.

S p ø r s m å l 7

Øyvind Vaksdal (FrP) [12:05:34]: Jeg har følgende spørsmål:

«Det vises til tidligere spørretimer hvor statsråden gjentatte ganger har påstått at konvensjonelle gasskraftverk ikke er lønnsomme, og at Regjeringen ikke kan gripe inn i investeringsbeslutningen for potensielle utbyggere. Samtidig sier statsråden at Regjeringen legger opp til omfattende forskning på CO₂-håndtering for at fremtidsrettede gasskraftverk skal kunne bygges.

Tror statsråden gasskraftverk med CO₂-håndtering vil bli mer lønnsomt for utbyggere enn konvensjonelle gasskraftverk?»

Statsråd Einar Steensnæs [12:06:10]: Satsingen på gasskraftverk med CO₂-håndtering er et hovedelement i Regjeringens energipolitikk. Som jeg har redegjort for i Stortinget en rekke ganger, er denne satsingen svært viktig for å styrke energiforsyningen på en måte som gjør at en også kan nå klimamålsettingene. Jeg vil også peke på at Stortinget i all hovedsak sluttet seg til det opplegget for å legge til rette for gasskraftverk med CO₂-håndtering som ble trukket opp i gassmeldingen.

De samlede konkurransevilkårene i energimarkedet for gasskraftverk med CO₂-håndtering og lønnsomheten for disse avhenger av en rekke faktorer. Blant annet er regimet for utslipp av klimagasser et svært viktig element. Strengere miljøkrav vil styrke konkurransesituasjonen til gasskraftproduksjon uten utslipp, f.eks. gasskraftverk med CO₂-håndtering.

Også andre muligheter knyttet til gasskraftverk med CO₂-håndtering vil kunne bidra til å bedre slike anleggs konkurransesituasjon i markedet sammenlignet med annen fossil kraftproduksjon. For eksempel kan det på sikt være muligheter for at CO₂ får økt verdi gjennom anvendelse til økt oljeutvinning eller andre formål.

Regjeringens strategi for å få på plass gasskraftverk er å bidra til teknologiutvikling og etablering av rammebetingelser som til sammen kan bidra til en raskest mulig realisering av gasskraftverk med CO₂-håndtering.

Øyvind Vaksdal (FrP) [12:07:34]: Jeg takker statsråden for svaret, som nok en gang viser at Regjeringens politikk – hvis man kan kalle det det – ikke henger sammen på dette området.

Jeg trodde at alle visste at CO₂-håndtering er en svært så kostbar løsning, og at det på dette området i mange, mange år framover ikke vil være teknologi tilgjengelig som vil være kommersielt forsvarlig. Og som om ikke det er nok, vil det gå store mengder energi til spille ved denne type rensing. Man får altså en lavere utnyttelsesgrad av gassen.

Har statsråden og Regjeringen tatt dette med i sine regnestykker når de beregner kostnadene med de særnorske utslippskravene for å nå klimamålsettingene?

Statsråd Einar Steensnæs [12:08:20]: Regjeringens politikk er å sørge for å framskynde realiseringen av slike gasskraftverk, som også skal være lønnsomme. Det betyr at vi må introdusere rammebetingelser som stimulerer både til forskning og til utvikling av nye teknologier. Det vil styrke gasskraftverk med CO₂-håndteringskonkurransetilstand i markedet. Vi satser på hele kjeden, fra FoU til pilotanlegg, og har også sagt at vi vil støtte fullskalaanlegg når teknologien er moden for dette. Utfordringen ligger i å redusere kostnadene. I dag er ikke dette lønnsomt, men sammen med en internasjonal, engasjert skare av land som ønsker å bidra med slike teknologier, ser vi for oss at konsepter som i dag framstår som ulønnsomme og umodne, kan ha et stort potensial for kostnadsreduksjoner over tid.

Øyvind Vaksdal (FrP) [12:09:18]: Jeg takker statsråden igjen for svaret. «I dag er ikke dette lønnsomt», sier statsråden. Han framstiller det hele tiden som om det er forholdet mellom gasspriser og elpriser som er den eneste årsaken til at gasskraftverk ikke blir bygd i Norge.

Jeg deltok sist fredag på en energikonferanse i NHO-regi, hvor statsråden også var innom. Der kom det klart fram fra aktørene at dette bare var en del av årsaken. Usikkerheten rundt kostnader ved framtidige utslippskrav samt stadige negative politiske signaler var like viktige årsaker. I tillegg var det ønske fra noen om infrastruktur for gassen.

Når skal statsråden lytte og ta innover seg de signalene som kommer fra næringen, i stedet for å arbeide aktivt imot, når han egentlig sier at han er for?

Statsråd Einar Steensnæs [12:10:04]: Jeg har også deltatt på mange energikonferanser, men jeg hører helt andre signaler enn dem som representanten Vaksdal hører. Dette er først og fremst et kostnadsproblem. Det er framtidig høy pris på gass, mens kraftprisen på el i det nordiske kraftmarkedet langsiktig er mye lavere. Derfor er det ikke lønnsomt.

Når det gjelder rammebetingelsene, var det Fremskrittspartiet som sammen med Arbeiderpartiet og Høyre fastsatte vilkårene for disse konvensjonelle gasskraftverkene, som i dag ikke blir bygd, men som Vaksdal er svært opptatt av skal bli bygd. Han må altså selv ta et medansvar for disse konkurransevilkårene, og at det er skapt usikkerhet, må i så fall også være et ansvar for de partiene som fastsatte disse rammebetingelsene. Jeg har hele tiden gjort det klart at denne regjeringen ikke ønsker å endre på noen av de rammebetingelsene som Stortinget fastsatte da det behandlet saken om de tre gasskraftverk etter konvensjonell teknologi som det er åpnet for. Men til nå har altså ikke styrene betraktet dette som lønnsomt.

S p ø r s m å l 8

May Hansen (SV) [12:11:26]: Jeg vil gjerne få stille et spørsmål til barne- og familieministeren:

«Bidragspliktige som rammes av sykdom og har opplevd langvarige sykehusinnleggelse, blir påført bidragsgjeld fordi de ikke har hatt mulighet for samvær med sine barn.

Hva vil statsråden gjøre med dette, og når vil hun evaluere effekten av de nye bidragsreglene som trådte i kraft 1. oktober 2003?»

Statsråd Laila Dævøy [12:11:48]: Et av målene med det nye bidragsregelverket er å oppmuntre til fortsatt foreldreomsorg fra begge foreldrene og til å gi så gode vilkår som mulig for samvær mellom barnet og den av foreldrene barnet ikke bor sammen med fast. Reglene om fradrag i bidraget for utgifter den bidragspliktige har ved samvær, er et uttrykk for dette. Samvær medfører utgifter for den bidragspliktige, og det nye regelverket prioriterer at den bidragspliktige skal kunne dekke disse utgiftene før bidrag innkreves.

Samværsfradraget er altså ment å dekke de faktiske utgiftene den bidragspliktige har under samværet, og som bidragsmottaker samtidig sparer. Dersom samvær mellom barna og den bidragspliktige ikke finner sted, vil det heller ikke være utgifter å trekke fra. I slike tilfeller må den bidragspliktige betale hele det fastsatte bidraget, dvs. uten fratrukk for samvær. Det blir derfor ikke riktig å si at den bidragspliktige blir påført bidragsgjeld som følge av at vedkommende ikke har samvær med barna sine. At det ikke gis fradrag for samvær i bidraget der det ikke utøves samvær, gjelder tilsvarende for alle bidragspliktige som ikke har samvær med barna sine, uavhengig av om årsaken til det manglende samværet er grunnet i den bidragspliktiges sykdom eller i andre forhold. Dette er også i samsvar med intensjonen bak regelen, som flertallet i Stortinget sluttet seg til under stortingsbehandlingen av de nye bidragsreglene.

Stortinget har i Innst. S. nr. 227 for 2002-2003 bedt Regjeringen om å foreta en løpende og grundig evaluering av effekten av de nye bidragsreglene i tråd med Ot.prp. nr. 43 for 2000-2001, jf. Innst. O. nr. 127 for 2000-2001. Evalueringsprosessen som Stortinget har bedt om, er i gang. Jeg vil, som lovet, gi Stortinget en

første tilbakemelding om erfaringene fra dette arbeidet i forbindelse med budsjettbehandlingen høsten 2004. En egen stortingsmelding vil også, som tidligere lovet, bli forelagt Stortinget innen utgangen av 2005.

May Hansen (SV) [12:14:09]: Jeg takker for svaret.

I en del saker har man fått ulik informasjon fra offentlige instanser. Det virker som om det er mye usikkerhet rundt disse nye bidragsreglene. Det er små trygdekotter rundt omkring, og ett av trygdekotterene har uttalt:

«De nye bidragsreglene trådte i kraft 1. oktober i fjor. Vi ser nå at reglene kan gi uheldige utslag i enkelte saker, men departementet kan ikke ta høyde for alle eventualiteter når de utarbeider et regelverk. De nye reglene dekker hovedtilfellene, men en kan ikke tenke seg alt som kan skje.» ... «departementet er klar over at de nye reglene har visse svakheter.»

Dette har vi også tatt opp i komiteen mange ganger, og jeg vil spørre statsråden om hun har noen tanker rundt hva som er svakhetene i de nye reglene?

Statsråd Laila Dāvøy [12:15:17]: Vi evaluerer de nye reglene fortløpende, og jeg må få lov til å komme tilbake til det.

Det sitatet som representanten leste opp, kjenner jeg igjen fra en sak som har vært i Oppland. Det gjelder et helt spesielt tilfelle som jeg selvsagt ikke kan gå inn i her. Men i samme avisinnlegg står det faktisk – hvis det er riktig – fra saksbehandleren på fylkestyngdekotteret at det kanskje både kan ha vært begått saksbehandlingsfeil fra trygdekotterets side, og at vedkommende kan ha fått noen feilopplysninger. Hvis det er den saken det dreier seg om, hvis det er den som er utgangspunkt for spørsmålet, vet jeg at den er til klagebehandling akkurat nå. Så vi får håpe at det løser seg, hvis det har vært begått en feil fra fylkestyngdekotteret.

May Hansen (SV) [12:16:05]: Det er muligheter for å søke om å få ettergitt bidragsgjeld, men reglene er veldig strenge. Det er klart det blir problematisk hvis man ikke har fått informasjon underveis, og heller ikke fått krav underveis, om at man er i en situasjon der man er syk og opparbeider seg bidragsgjeld. Vil statsråden se på dette og reglene rundt dette å få ettergitt bidragsgjeld?

Statsråd Laila Dāvøy [12:16:35]: Vi ser ikke spesielt på enkeltsaker, men vi evaluerer hele bidragsregelverket og vil komme tilbake om det skulle være ulikheter, eller utilsiktede bivirkninger, som vi har sagt.

Jeg tror jeg har lyst til å presisere at det må og bør gå an å endre bidrag dersom samvær av ulike grunner ikke finner sted. Det kan være svært mange årsaker til at samvær ikke finner sted. Men det er viktig at man følger prosedyren, og man skal ha forhåndsvarsel. Man skal ikke måtte opparbeide seg bidragsgjeld. I dette ene tilfellet kan det ha vært mangel på opplysninger.

Jeg har lyst til å minne om at partene seg imellom i slike tilfeller selvsagt kan finne fram til løsninger. De kan selv bestemme hvordan de skal betale bidrag som

blir høyere ved fravær av samvær i en sykdomsperiode, hvis det er årsaken. Hver enkelt familie kan selv også ordne opp – om de ønsker det. Men vi evaluerer, og vi evaluerer alle sider.

May Hansen (SV) [12:17:41]: Takk for svarene.

Presidenten: Spørsmålene 9 og 10 er allerede besvart.

S p ø r s m å l 1 1

Eva M. Nielsen (A) [12:17:58]: Jeg vil stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Ifølge NRK Finnmark bryter flygerne i SAS oftere sikkerhetsbestemmelsene for flyging når de flyr i Nord-Norge, enn når de flyr i Sør-Norge. I en undersøkelse blant SAS sine flygere ei tid tilbake kom det fram at de oftere foretok bevisste avvik fra flybestemmelsene når de fløy i Nord-Norge, enn når de fløy i Sør-Norge.

Hva vil statsråden gjøre for at de reisende kan være trygge på at flysikkerheten er like god i Nord-Norge som i Sør-Norge?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:18:34]: Jeg vil innledningsvis opplyse at spørsmålet antas å ha sin bakgrunn i opplysninger fra NRK Finnmark som gjelder en anonym undersøkelse blant SAS-flygere gjort i år 2000, altså fire år tilbake i tid.

Alle kommersielle flyoperasjoner i Norge foregår etter regler og prosedyrer som er godkjent eller akseptert av luftfartsmyndighetene. Avvik fra normalprosedyrene i denne forbindelsen er ikke nødvendigvis forbundet med lavere sikkerhet. Jeg kan eksempelvis nevne at på grunn av lokale forhold som nedsatt sikt, lavt skydekke, turbulens, sterk sidevind og glatte rullebaner kan flygeren høyne minimumshøyden, øke minimumshastigheten eller velge et setningspunkt som gir optimal nedbremsingsdistanse. Luftfartstilsynet anser dette for å kunne være positive avvik som *bedrer* sikkerheten. Luftfartstilsynet mener videre at bl.a. værforhold og topografi bidrar til å skjerpe flygernes årvåkenhet. Det er også kjent at SAS benytter velkvalifiserte og meget erfarne flygere i sine operasjoner i Nord-Norge.

Jeg har på denne bakgrunn ikke grunnlag for å betrakte sikkerheten som SAS har ved sine flyoperasjoner i Nord-Norge, som dårligere enn den SAS har i resten av landet.

Eva M. Nielsen (A) [12:20:11]: Jeg takker statsråden for svaret, men jeg er ikke beroliget. Deler ikke statsråden min bekymring når det kommer fram at man tar større sjanser nord i landet enn man tar sør i landet? Det kan ikke være tilfeldig. Undersøkelsen er fire år gammel – jeg er klar over det. Men jeg skulle ønske at statsråden kunne være med på å bidra til at man fikk gjort en lignende undersøkelse både blant Braathens' piloter og blant Widerøes piloter. Jeg tror at den debatten denne informasjonen har skapt i Nord-Norge, faktisk krever at det blir tatt noen grep, slik at man kan se på det.

Vil statsråden ta et initiativ slik at man kan få sett på både Braathens og Widerøe, og kanskje SAS på nytt igjen, for å få tak i essensen i denne informasjonen som NRK Finnmark frambrakte.

Statsråd Torild Skogsholm [12:21:08]: Jeg tar det som en selvfølge at sikkerheten skal være lik overalt i landet. Det må tas hensyn til forskjellige topografiske og værmessige forhold, slik som jeg nevnte i stad. Vi har Luftfartstilsynet, som fører tilsyn med at sikkerheten ivaretas både i forhold til flyplass og i forhold til operasjoner i de ulike flyselskap. Flyene til SAS og de andre store flyselskapene har installert utstyr som registrerer om det foregår avvik fra prosedyrene som selskapene skal følge både under take-off og landing på de enkelte flyplassene.

I henhold til bestemmelsene for kommersiell luftfart er det selskapet selv som har ansvaret for at flygerne følger prosedyrene. Det må vi ikke glemme! Det er selskapet selv, ved gjennomgang av data fra slike registrerings-systemer som SAS har, som kan kontrollere og vurdere om eventuelle avvik truer eller bedrer sikkerheten. Det er veldig viktig.

Eva M. Nielsen (A) [12:22:19]: Jeg tror jeg må minne om at vi i Nord-Norge har hatt to tragiske flyulykker som fortsatt preger folk. Når man trekker fram Luftfartstilsynet, er jo Luftfartstilsynet nettopp det redskapet som statsråden og staten har for å gjennomføre den type undersøkelser som jeg nå ber om. Jeg synes det ville være trist om statsråden ikke kunne ta initiativ til å følge dette opp og å se på om den samme ukulturen som vi har sett fra SAS-pilotenes side, også gjelder i Widerøe og Braathens. Hvis den ikke gjør det og dette har blitt bedre, er det flott. Da skal vi være glade for det. Men hvis det finnes en ukultur, synes jeg at de reisende, både i nord og sør, har krav på å få vite om det. Statsråden må stå bak passasjerenes krav på sikkerhet i luften.

Statsråd Torild Skogsholm [12:23:11]: Det er helt rett at Luftfartstilsynet har ansvaret for å føre tilsyn. Ansvaret for sikkerheten ligger i det enkelte selskap, og det ligger på lufthavnen. Tilsynet har ansvaret for å føre tilsyn med at sikkerheten er godt nok ivaretatt, og det gjør det. Jeg har ingen indikasjon på at Luftfartstilsynet ikke fører tilsyn med sikkerheten. Det betyr at Luftfartstilsynet foretar de gjennomgangene som trengs, hele tiden. Hele tiden fører de det tilsynet som trengs for at vi skal være sikre på at både selskap og lufthavn følger opp de regler og lover som finnes på dette området, at man følger de prosedyrer som skal følges.

Jeg tar det som en selvfølge at sikkerheten er så god som den overhodet kan være. Det fører Luftfartstilsynet tilsyn med.

S p ø r s m å l 1 2

Eirin Faldet (A) [12:24:22]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Innenfor den totale kollektivtransportsektoren utfører drosjenæringen en betydelig del av transportarbeidet. Drosjenæringen er en viktig del av kollektivtilbudet. Særlig for funksjonshemmede har drosjenæringen stor betydning på bakgrunn av drosjenes fleksibilitet og brukervennlighet. I Hedmark benyttes drosjer i stor grad i forbindelse med skolebarntransport.

Er statsråden enig i at drosjer skal defineres som kollektivtransport?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:24:58]: Drosje står på mange måter i en mellomstilling mellom det vi tradisjonelt definerer som kollektivtransport, og individuell transport. Drosjer kjennetegnes først og fremst ved at de skal dekke individuelle reisebehov, der kunden bestemmer tid og reisestrekning, i motsetning til rutegående transport, hvor private aktører eller offentlige myndigheter kollektivt samordner felles reisebehov, men der ingen enkeltbruker bestemmer tid og reisestrekning. Den enkelte må her tilpasse seg det kunnjorte tilbudet.

Ofte likebehandles drosjene med rutegående transportmidler i trafikken, f.eks. ved at de gis anledning til å bruke kollektivfelt. Jeg mener dette er helt riktig sett ut fra drosjenes funksjon, og vil holde fast ved disse prinsippene i forbindelse med fastsetting av ny skiltforskrift for vegtrafikken, som nå er på høring. Regjeringens politikk for å bedre framkommeligheten for kollektivtrafikk i byene vil derfor også komme nettopp drosjenæringen til gode.

I den grad drosjenæringen deltar i skole- og vanlig rutekjøring, enten som undertransportør for ruteselskaper eller i egen regi, har jeg ingen vansker med å se drosjene som et nyttig og nødvendig supplement til den tradisjonelle kollektivtransporten. Drosjene har ellers viktige oppgaver når det gjelder syketransport og transport av bevegelseshemmede, TT-transport, og gjør behovet for rutegående transport mindre.

Eirin Faldet (A) [12:26:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Bakgrunnen for spørsmålet mitt er at det i Distrikts-Norge ikke er mulig å ha rutegående transport som tilfredsstillende beboerne, og vi ønsker jo at folk skal få bo der de vil. Da må det være fleksibilitet. Drosjer er da det alternativet som Distrikts-Norge har størst glede av. Da mener jeg det følger med noen forpliktelser, også fra statens side, til at man gir drosjene de samme mulighetene som kollektivtransporten får. For eksempel bør drosjer som kjører funksjonshemmede, som har TT-kjøring eller skolebarnkjøring, absolutt slippe bompenger i den forbindelse.

Kan statsråden bekrefte at drosjene er kollektivtransport og trenger å ha de samme rammebetingelsene, nemlig å slippe bompenger?

Statsråd Torild Skogsholm [12:27:50]: Når det gjelder akkurat hvilken funksjon drosjene skal ha i forhold til annen kollektivtransport, har det gjennom de senere år vært gjort forsøk, og det har vært innført forskjel-

lige bestillingsordninger knyttet nettopp til det at kundegrunnlaget har vært for lavt til å ha store rutegående busser.

Fritak for bompengebetaling er jo et ønske som dukker opp hver gang det er et konkret bompengeprojekt som vurderes. Da ser man på om det er konkrete brukergrupper som skal unntas. Hvis man først velger å se på den utfordringen, synes jeg det bør gjøres i en prinsipiell runde, hvor man ser på om det er større grunn til å unnta drosjer enn andre brukergrupper. Det er klart at drosjene vil ha forskjellig funksjon, om man ser på dem som et kollektivtilbud eller ikke. Når jeg som enkeltperson velger å ta en drosje, er det jo et spørsmål om den drosjeturen skal unntas bompenger.

Eirin Faldet (A) [12:29:09]: Jeg tolker statsråden slik at hun er villig til å se på dette, for det er faktisk veldig variert hvordan drosjene blir behandlet ved eventuelle søknader om fritak fra bompenger. Hvis statsråden vil se på hva de har gjort i Sverige, har de altså der gått inn for at drosjene skal unntas bompenger. Jeg ber derfor statsråden se hen til sine kolleger i Sverige og lære litt av dem. Da kan vi kanskje løse dette, for jeg tror at mye av problemet ligger nettopp i definisjonen av hva en drosje er. Statsråden sa selv at det var en mellomstatus. Det skjønner jeg veldig godt. Men i det store og det hele er alternativet privatbil. Da synes jeg faktisk at drosjer rager mye høyere enn privatbilisme, og derfor bør drosjene ha status som kollektivtransport og dermed også ha de samme rammebetingelser som kollektivtransporten i byene og i distriktene.

Statsråd Torild Skogsholm [12:30:21]: Jeg har forståelse for spørsmålsstillingen, men det er et vanskelig spørsmål å si noe om på generell basis.

I Sverige har man ikke så veldig mange bompengeprojekter. De har ikke den store tradisjonen akkurat på det der, så jeg vet ikke om det er Sverige man bør se til for å lære. Vi opplever vel mer at svenskene kommer til oss for å se hvordan vi har utformet våre bompengeprojekter.

Spørsmål knyttet til dette vil jo være avhengig av hva det er vi ønsker å oppnå med å frita enkelte grupper for bompengebetaling. Jeg vil ikke på generell basis si at vi skal frita drosjer for bompengebetaling, men det er et spørsmål vi med jevne mellomrom bør sette oss ned og vurdere, og kanskje spesielt i forbindelse med enkelte projekter.

S p ø r s m å l 1 3

Kenneth Svendsen (FrP) [12:31:26]: «Informasjon om hvem som passerer bomringer og bruker AutoPASS som betalingsmiddel, utleveres til hvem som helst som har bilnummer og navn på vedkommende. Dette fører til store problemer for bl.a. personer som trakasseres av tidligere samboere eller ektefelle, og som bare kan ringe AutoPASS for å få vite om vedkommende har passert. Han/

hun vil da få opplysninger om når og hvor vedkommende har passert.

Vil statsråden sørge for at denne praksisen opphører, og at slike opplysninger ikke utleveres?»

Statsråd Torild Skogsholm [12:31:57]: Svaret er ja. På bakgrunn av tilbakemeldinger den siste tiden om utlevering av passeringsinformasjon vil Vegdirektoratet nå presisere overfor bompengeselskapene hvilke krav som gjelder for utlevering av slik type informasjon. Det er kun saldo på brikken man skal kunne få over telefon. Bileierne kan imidlertid ha interesse av å vite når kjøretøyet har passert eller er registrert i bomstasjonen, for å kunne kontrollere at riktig antall passeringer er belastet kontoen. For å få passeringsopplysninger må vedkommende enten møte opp hos bompengeselskapet og legitimere seg eller sende et brev hvor man ber om passeringsopplysninger, som vil bli besvart. Disse rutineene sikrer at vi ikke vil oppleve flere slike uheldige episoder som dem representanten Svendsen peker på.

Vegdirektoratet vil sende brev til alle bompengeselskapene om kort tid med disse presiseringene. Jeg vil også be Vegdirektoratet følge opp saken for å forsikre om at disse rutineene følges av alle bompengeselskaper.

Kenneth Svendsen (FrP) [12:33:11]: I disse NTP-tider og i de budsjettider som kommer, må jeg si at det er sjelden jeg har vært så godt fornøyd med et svar fra samferdselsministeren som nå. Det er vel ikke noe grunnlag for å gå videre med et tilleggsspørsmål, men i tillegg til det jeg hadde i spørsmålet mitt om samboere og tidligere ektefeller, vil jeg bare si at det også er muligheter for å kartlegge om folk er hjemme, for eventuelt å begå kriminelle handlinger, som innbrudd.

Jeg er særdeles godt fornøyd med svaret fra statsråden, og jeg håper at vi i framtiden kan bli like godt fornøyd med behandlingen av NTP og de kommende budsjetter.

Statsråd Torild Skogsholm [12:33:49]: Hvis Fremskrittspartiet støtter Regjeringen i framlegget av NTP, så skulle dette gå veldig bra.

Kenneth Svendsen (FrP) [12:33:55]: Det kan jeg ikke love.

S p ø r s m å l 1 4

Vidar Bjørnstad (A) [12:34:15]: Jeg har følgende spørsmål til kommunal- og regionalministeren:

«Akershus vil i årene fremover få en stor økning i ungdomskullet mellom 16 og 19 år som skal ha plass i videregående skole.

Mener statsråden at inntektssystemet gir et tilfredsstillende grunnlag for Akershus til å møte denne veksten og investeringsbehovet og gi et likeverdig tilbud for elevene i forhold til landet for øvrig?»

Statsråd Erna Solberg [12:34:39]: Målet med inntektssystemet er å oppnå en fordeling av tilskuddene som bidrar til å sette kommunene og fylkeskommunene i stand til å yte et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere. For å oppnå dette målet tas det ved fordelingen av rammetilskuddet hensyn til ulikheter i kommunenes og fylkeskommunenes kostnader og ulikheter i skatteinntekter.

Inntektssystemets kriterier fanger opp variasjonene i elevtallsutviklingen mellom fylkeskommunene. Det betyr at Akershus gjennom inntektssystemet kompenseres fullt ut for en elevtallsutvikling som er sterkere enn landsgjennomsnittet. Denne kompensasjonen skjer også fra og med 2003, samme år som veksten i befolkningen inntreffer. Det var en endring som denne regjeringen gjennomførte fra 2003. Fylkeskommunene samlet vil få en betydelig elevvekst de nærmeste årene. Om den generelle veksten i befolkningen skal kompenseres gjennom økte inntektsrammer, er et budsjettspørsmål, ikke et spørsmål om utformingen av inntektssystemet. For 2004 fikk fylkeskommunene en sterkere vekst i de frie inntektene enn kommunene som følge av den sterke veksten i antall 16–18-åringer. Det vil også i budsjettopplegget for 2005 bli tatt hensyn til den sterke elevtallsutviklingen i fylkeskommunene.

I prinsippet omfatter utgiftsutjevningen som skjer i inntektssystemet, både driftsutgifter og kapitalkostnader. Det har likevel de siste årene vært fokusert på om inntektssystemet godt nok fanger opp de økte kapitalutgiftene som følge av sterk befolkningsvekst.

I oktober 2003 nedsatte Regjeringen Inntektssystemutvalget. I mandatet ble utvalget spesielt bedt om å vurdere kommunenes kapitalkostnader og i hvilken grad kommunene i dag får tilskudd i tråd med utgiftsbehovet. Som grunnlag for arbeidet skal det bl.a. ligge en utredning fra SSB om kapitalkostnadene ved skolebygg – Prosjektet «Analyse av kapitalslit og investeringer i kommunale skolebygg». Det er også nedsatt et utvalg for å vurdere dagens kommunale eiendomsforvaltning og behovet for endringer. Det skal være kontakt mellom disse to utvalgene, så man får belyst spørsmålet om bygg på en skikkelig måte både av Inntektssystemutvalget og av utvalget som ser på kommunal eiendomsforvaltning. Inntektssystemutvalget legger frem sin innstilling innen 1. juli 2005.

Så er det slik at vi har endringer i inntektssystemet hvor kriteriene pr. dags dato ikke slår fullt ut på bakgrunn av oppjøret for sykehusreformen. Når sykehusreformeffektene er tatt fullt ut, slik at det er inntektssystemets kriterier som slår ut, vil Akershus fremstå som en av de største vinnerne i form av økt andel av pengene som overføres til fylkeskommunene. Men også for 2004 og 2005 vil det fortsatt være en overgangsperiode etter sykehusreformen. Noen av de samme effektene, men i langt mindre skala, vil også skje når man er ferdig med trekket for de andre oppgavene som senere er tatt ut, rus og barnevern. Inntektssystemets kriterier om elevtall vil slå mye sterkere ut fremover, for det vil være hovedoppgaven som inntektssystemet skal finansiere. Akershus vil

gjennom inntektssystemkriteriene få større økonomisk uttelling i årene som kommer, når vi er ferdig med overgangsperioden og har fått ut trekket.

Vidar Bjørnstad (A) [12:38:05]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg forstod det slik at statsråden er generelt tilfreds med stoda i dag, men at hun har løfter om en lysere framtid.

Jeg vil påpeke at det umiddelbare behovet i Akershus fylke knyttet til den kraftige økningen i elevtallet i videregående skole, langt over landsgjennomsnittet, altså vil kreve rundt 1 000 nye plasser pr. år de nærmeste årene. Det er i en situasjon der Akershus har lavest inntekt pr. innbygger i forhold til landet for øvrig. Akershus vil ifølge prognosen og oppleggene få en vesentlig mindre økning i frie inntekter enn i utgifter knyttet til videregående opplæring, og da tar jeg med både drifts- og kapitalkostnader. Uten en bedring i inntektsgrunnlaget vil dette – som er tydeliggjort overfor meg i hvert fall – bety store kutt i øvrige tjenester, eller påvirke tilbud og omfang i den videregående skolen i en negativ retning.

Er statsråden i påvente av endringer i inntektssystemet villig til bruk av skjønnsmidler i forhold til en situasjon som Akershus'? Det må være rimelig at fylker med lave totale midler pr. innbygger bør vurderes spesielt ved tildeling av skjønnsmidler, og særlig når vi ser dette i kombinasjon med store vekstutfordringer.

Statsråd Erna Solberg [12:39:18]: Det er ikke grunnlag for å konkludere med at man generelt er tilfreds med et inntektssystem, når Regjeringen nettopp har nedsatt et nytt inntektsutvalg. Man nedsetter ikke offentlige utvalg fordi man er tilfreds med situasjonen. Det er ikke nødvendig å sysselsette mennesker og bruke penger på den type ting hvis man ikke mener at det er grunnlag for å se ting på nytt.

I 2004 fikk Akershus fylkeskommune 10 mill. kr i ekstra skjønnsmidler begrunnet med økte kapitalkostnader som følge av en sterk elevtallsutvikling. Det er klart at vi i Kommunaldepartementet har et fokus på nettopp det spørsmålet også i forhold til skjønnsfordelingen, men det er altså den totale summen av penger og fordelingen mellom primærkommuner og fylkeskommuner og veksten i de frie inntektene som på en måte er de to mest avgjørende tingene for Akershus fylkeskommune, ikke fordelingen gjennom inntektssystemet. Når vi er ferdige med den omfordelingen som skjer etter sykehusreformen, er det altså Akershus fylkeskommune som vil fremstå som den som får mest glede av det som har skjedd i forhold til omfordeling av midlene som fylkeskommunen har. Det samme gjelder, forutsatt at Stortinget ikke fatter urealistiske vedtak om hvordan man skal ta ut trekket, rus og barnevern. Jeg minner om at Stortinget to ganger har instruert meg til å ha individuelle forhandlinger med fylkeskommunene om uttrekket. Hvis vi skulle gjort det, og lagt til grunn det de fylkeskommunene som er misfornøyde, gjør, så ville det rammet Akershus fylkeskommune.

Vidar Bjørnstad (A) [12:40:46]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Jeg har selvsagt en positiv holdning til opplegget som betyr at et vekstområde som Akershus vil komme positivt ut i årene framover. Men, som sagt, det umiddelbare behovet er knyttet til elevtallsveksten i videregående opplæring, og jeg tolker også statsråden positivt i den forstand.

Når hun viser til økningen i skjønnsmidler i 2004, så var det et lite beløp, og da sier jeg «et lite beløp» også fordi Akershus har fått en veldig liten del av disse skjønnsmidlene i tidligere år. Jeg tolker også statsråden positivt i den forstand at hun også vil ha med seg vurderinger av elevtallsvekstøkningen i fylkene knyttet til vurderingen av bruken av skjønnsmidler videre framover. Så får vi ha forhåpninger til gjennomgangen av inntektssystemet. Som sagt, det er positivt at vekstområder kommer høyere på dagsordenen.

Statsråd Erna Solberg [12:41:48]: Det har vært Regjeringens ambisjon at vekstområder skal komme bedre ut. Derfor gjorde vi en endring i inntektssystemet som iallfall hos meg går under slagordet «De sa det ikke var mulig, men det var mulig hvis man bare ville» – siden det var et forslag som var fremmet to ganger før og Stortinget og tidligere regjeringer mente det var umulig å gjøre det.

Nå teller vi ungdommene i videregående skole fra samme tidspunkt som pengene kommer, altså fra samme inntektsår, og har ikke en to års forsinkelse som det har vært på det verste. Det gjør at man fra 2003 altså får uttelling for driftsmidlene innenfor den totale pakken av frie midler.

Så er det viktig å understreke at nettopp på grunn av elevtallsutviklingen ble veksten i de frie inntektene i fylkeskommunene betydelig høyere enn veksten i de frie inntektene til primærkommunene, fordi vi i opplegget fra Regjeringen, og enda mer etter budsjettforliket med Arbeiderpartiet, har en stor vekst i frie inntekter som går langt ut over det de demografiske endringene krever for å opprettholde et tilbud i takt med bl.a. elevtallsutviklingen for 2004. 2005 kommer vi tilbake til.

S p ø r s m å l 1 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren på vegne av forsvarsministeren.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:43:15]: Jeg ønsker å stille forsvarsministeren følgende spørsmål, som vil bli besvart av kommunal- og regionalministeren:

«I avisen Østlendingen av 24. mars 2004 kan vi bl.a. lese om en aksjon mot Regionfelt Østlandet. Dette er på femårsdagen for Stortingets vedtak om utbygging av feltet.

Kan statsråden bekrefte at utbyggingen vil gå sin gang, og at vi får et skyte- og øvingsfelt, slik som intensjonen hele tiden har vært?»

Statsråd Erna Solberg [12:43:41]: Stortinget vedtok i 1999 å opprette Regionfelt Østlandet. Anleggsarbeidene ble startet opp 31. oktober 2002 med Forsvarsbygg Utbyggingsprosjektet Østerdalen som ansvarlig for planlegging og gjennomføring av prosjektet. I henhold til Stortingets vedtak ved behandlingen av gjennomføringsproposisjonen i 2002 skal deler av feltet være klare til bruk i 2005 og i hovedsak være fullt utbygd i 2008. Ferdigstillelse og oppstart av bruk av feltet er for øvrig en forutsetning for en tilsvarende avvikling av Hjerkinnskytefelt.

Det har ikke skjedd endringer i de operative behov som tilsier at det skulle være noen grunn til å endre på fremdriften i utbyggingen eller planene ellers for feltet. I den forbindelse vil jeg vise til at Regjeringen nylig fremla en stortingsproposisjon om den videre modernisering av Forsvaret. Det understrekes her at Base Østerdalen i fremtiden fortsatt vil være det ene av de to geografiske tyngdepunktene som Hærens lokalisering vil være sentrert rundt.

Folkeaksjonen Stopp Regionfelt Østlandet og Natur og Ungdom hadde også i fjor aksjoner lik den som nylig ble avholdt, men uten at aksjonistene ble fjernet. For at ikke stadig nye aksjoner skal forsinke fremdriften og dermed rokke ved Stortingets forutsetninger, kan imidlertid ikke aksjonister få dirigere tempoet i byggearbeidene. Det er politiets ansvar å påse at ulovlige aksjoner ikke hindrer at lovlige vedtak blir gjennomført. Politimesteren i Hedmark har derfor utstedt et ferdselsforbud for allmennheten i regionfeltet «for å sikre gjennomføringen av den planlagte og vedtatte anleggsvirksomheten i RØ». Som et resultat av forbudet, gav lensmannen i Åmot ordre om at alle som oppholdt seg i forbudssonen, skulle fjerne seg innen kl. 14.00 den 23. mars, som var dagen for aksjonen. Dette skjedde ikke, og et titalls aksjonister ble derfor fjernet av politiet dagen etter, slik at entreprenørens lovlige virksomhet i feltet kunne fortsette.

Forsvarsbygg og Åmot kommune har nå god fremdrift og en god prosess i planleggingen av Forsvarets aktiviteter i og rundt etableringen av regionfeltet.

Konklusjonen på dette er at prosjektet er i rute, og at Forsvarsbygg, med bakgrunn i Stortingets vedtak fra 1999 og senere, vil holde seg til tidsplanen for utbyggingen, slik at Forsvaret kan begynne å ta i bruk deler av dette viktige og moderne skyte- og øvingsfeltet fra 2005 som forutsatt.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:46:05]: Jeg takker statsråden for svaret, som var slik jeg håpet og ikke minst forventet at det skulle være.

Spørsmålet munner egentlig ut i å få en bekreftelse fra statsråden på at arbeidet går som planlagt, og at ferdigstillelsesdatoen er som før.

På grunn av at kommunal- og regionalministeren kanskje ikke er 100 pst. kjent med alle detaljer, skal jeg ikke spørre noe særlig mer. Jeg er godt fornøyd med svaret, og det var akkurat det svaret jeg forventet å få.

Statsråd Erna Solberg [12:46:35]: Jeg vil bare understreke at det er slik at man mener at man er i rute nå, men at man ikke har god tid til å gjennomføre prosjektet. Det betyr at det er avgjørende at man får gjennomført dette uten tidsforsinkelser nå, for å kunne nå 2005. Den forsinkelsen som kom etter fjorårets protestaksjoner, som ikke var så stor fordi de stort sett skjedde samtidig med fellesferien, har man tatt inn igjen. Man jobber altså på spreng for å bli klar.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 på dagens kart ferdigbehandlet.

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 12.50.
